

# Koncepcja Smart Village

dla miejscowości

Janowice Wielkie, Trzcińsko, Komarno, Radomierz, Mniszków  
w gminie Janowice Wielkie



Nazwa organizacji tworzącej koncepcję Smart Village:  
Stowarzyszenie Góry Szalonych Możliwości



Janowice Wielkie, **aktualizacja lipiec 2026**

Partnerzy:



Gminna Biblioteka Publiczna  
w Janowicach Wielkich



Sołectwo Trzcisko



Sołectwo Janowice Wielkie  
Sołectwo Komarno  
Sołectwo Mniszków  
Sołectwo Radomierz  
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich  
Szkoła Podstawowa im. Wandy Rutkiewicz w Janowicach Wielkich

## Spis treści:

1. Smart Village – Inteligentna Wieś - co to jest.
2. Mieszkańcy, którzy tworzyli koncepcję i proces pracy nad strategią.
3. Najważniejsze informacje o wsiach tworzących koncepcję Smart Village i naszej gminie.
4. Problemy i potencjały naszej miejscowości w zakresie cyfryzacji, zmian klimatu i stanu środowiska.
5. Analiza SWOT.
6. Projekty planowane do realizacji.
7. Plan włączenia społeczności w późniejszą realizację koncepcji.

## 1. Smart Village – Inteligentna Wieś - co to jest

**Smart Village** czyli **Inteligentna wieś**. Podejście to oparte jest na potrzebach i potencjale danego obszaru oraz uwzględnia nowe wyzwania: cyfryzację, w tym AI oraz zmiany klimatu/środowiska. Podejście to nie polega na wdrożeniu rozwiązania uniwersalnego, ponieważ nie ma gotowej recepty, wzoru do powielenia. To nowe podejście ma bardzo istotne znaczenie dla rozwoju obszarów wiejskich, bo wyzwań jest znacznie więcej. Na nowe czasy potrzebne jest nowe strategiczne podejście, nowa koncepcja sposobów rozwoju dla wsi. Taką innowacyjną metodą jest właśnie Smart Village. Inteligentne Wioski to koncepcja w zakresie kształtowania polityki Unii Europejskiej na nowe czasy. Już teraz na wielu obszarach wiejskich społeczności organizują się w poszukiwaniu innowacyjnych, inteligentnych rozwiązań lokalnych problemów.

„Koncepcja smart villages ma inspirować lokalne społeczności do zmian w związku z przeobrażeniami społeczno-gospodarczymi na obszarach wiejskich, które obejmują m.in.:

- zmianę struktury demograficznej ludności wiejskiej (odpływ młodych osób),
- starzenie się społeczeństwa,
- przemiany strukturalne w rolnictwie,
- zmiany na rynku pracy oraz pauperyzację społeczeństwa,
- konflikty społeczne i przestrzenne,
- ekspansję obszarów zurbanizowanych poza granice aglomeracji miejskich.”

*źródło: SMART VILLAGES.PORADNIK. Anna Rosa, Łukasz Komorowski, Sławomir Kalinowski – pracownicy Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk (IRWiR PAN), 2024*

Inteligentne Wsie stwarzają nowe możliwości np. poprawy mobilności, rozwoju przedsiębiorczości, korzystania z możliwości jakie daje biogospodarka i gospodarka o obiegu zamkniętym, zapewnienia wysokiej jakości edukacji i usług zdrowotnych lub zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

W Inteligentnych Wsiach kluczowe znaczenie mają ludzie. Istotni są mieszkańcy wsi, którzy podejmują inicjatywę w celu znalezienia rozwiązań praktycznych. To co potrzebne jest na nowe czasy to WSPÓŁPRACA I WIĘZI SPOŁECZNE. Współpraca od poziomu identyfikowania problemów i poszukiwania rozwiązań po wdrażanie. Współpraca pomiędzy różnymi podmiotami, w tym władzą samorządową, przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi oraz mieszkańcami wsi w różnym wieku, z różnymi potrzebami. Kluczowe jest również zapewnienie, by innowacje technologiczne, rozwiązania i korzyści były dostępne i przystępne dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich wieku czy poziomu wykształcenia. Tylko wówczas koncepcja inteligentnych wsi może przynieść oczekiwane korzyści i przyczynić się do zrównoważonego rozwoju obszarów

wiejskich. Rutger Bregman w publikacji „Homo Sapiens. Ludzie są lepsi niż myślisz” (2020) wskazuje, że być może współpraca i więzi między ludźmi są tym, co nas uratuje w obliczu ogromnych zmian technologicznych i klimatycznych.

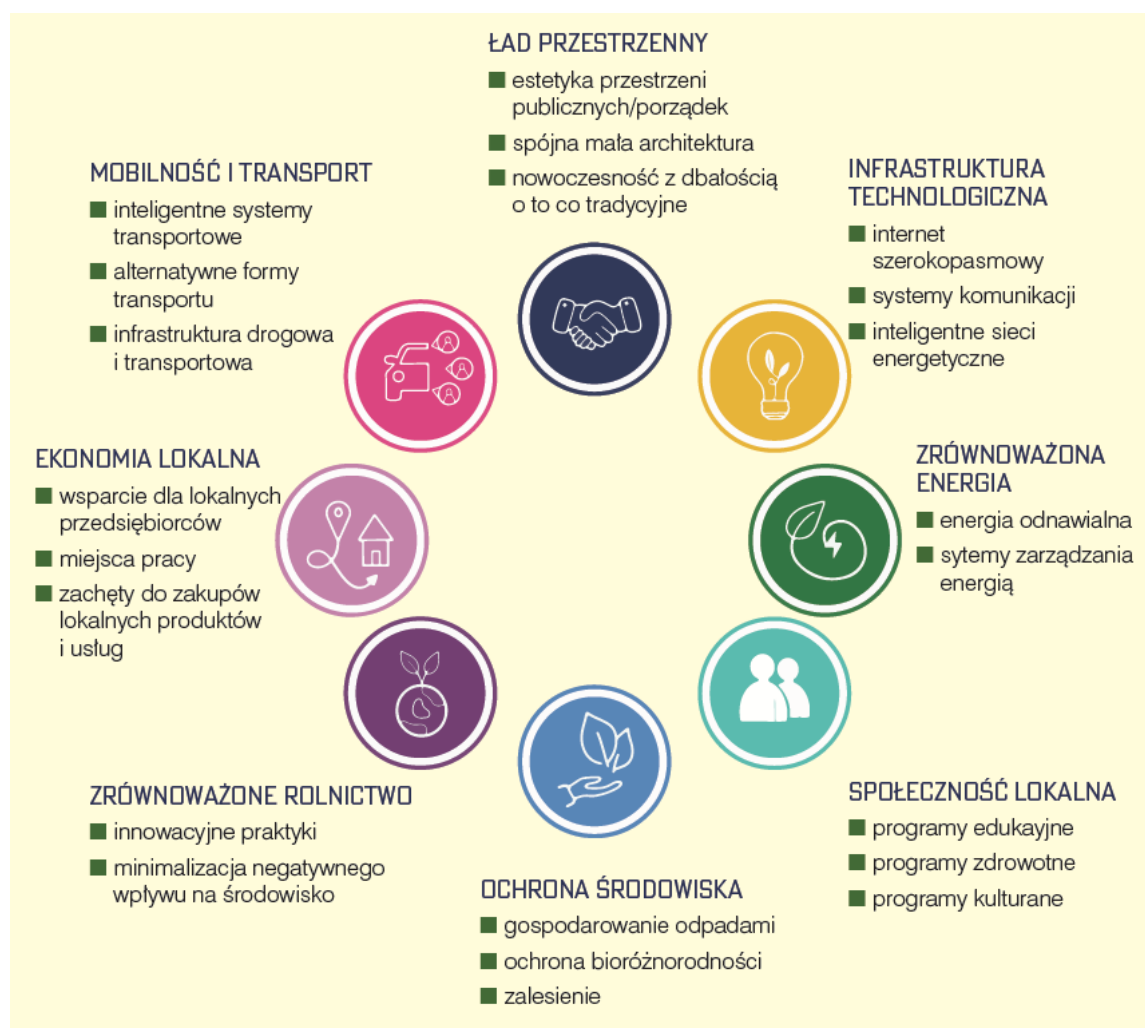
„Inteligentny” oznacza myślący nie tylko o jednej wsi. Niektóre inicjatywy mają miejsce na poziomie grup wsi, małych miejscowości czy powiązań z miastami. W tym kontekście znaczenie „inteligentne” jest dużo szersze niż tylko technologie cyfrowe i obejmuje zakres zagadnień społecznych, ekonomicznych i innowacji klimatycznych/środowiskowych.

Jak wieloaspektowe jest to wyzwanie i jak różne obszary i sprawy obejmować może koncepcja Smart Villge pokazuje powyższy rysunek.

Kluczowe jest ujęcie w koncepcji Smart Village następujących aspektów:

- działania z użyciem technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepsze wykorzystanie wiedzy,
- działania dotyczące poszanowania środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Możliwe rozwiązania problemów, potrzeb i zmieniającej się rzeczywistości przybliży rysunek nr 2.



Rys. 2, źródło: SMART VILLAGES.PORADNIK. Anna Rosa, Łukasz Komorowski, Sławomir Kalinowski – pracownicy

## 2. Mieszkańcy, którzy tworzyli koncepcję i proces pracy nad strategią

Koncepcja została opracowana w sposób partycypacyjny, z aktywnym udziałem mieszkańców. Spotkania były podawane do publicznej wiadomości, każdy mieszkaniec mógł włączyć się do tworzenia koncepcji. W procesie tworzenia Koncepcji SV wyłoniła się Liderska Grupa Robocza w składzie (wg. kolejności alfabetycznej):

1. Jerzy Czarnecki – Radny (Miedzianka)
2. Joanna Faber – Nauczycielka Szkoły Podstawowej (Janowice Wielkie)
3. Małgorzata Gajewicz – Dyrektorka Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (Janowice Wielkie)
4. Dorota Goetz – Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Faktor (Trzcińsko)
5. Aneta Juraszek – Dyrektorka Gminnej Biblioteki Publicznej (Janowice Wielkie)
6. Katarzyna Koncewicz – Sołtyska, rolniczka (Mniszków)
7. Bartłomiej Krawicz – przedsiębiorca (Komarno)
8. Grażyna Krawiec – Rada Sołecka (Janowice Wielkie)
9. Przemysław Krawiec – Rada Sołecka (Janowice Wielkie)
10. Paweł Książek – Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Radomierz (Radomierz), strażak
11. Marek Kusz – Radny (Miedzianka)
12. Maja Lisowska – Sołtyska (Trzcińsko)
13. Małgorzata Łoskot – Sołtyska, Przewodnicząca Gminnej Rady Seniorów (Janowice Wielkie)
14. Krystyna Pisarska – Prezeska Stowarzyszenia Góry Szalonych Możliwości (Janowice Wielkie)
15. Sylwia Przywara – Sołtyska, Radna (Radomierz)
16. Marta Rudnicka – Rada Sołecka (Komarno)
17. Anna Skotarek – Sołtyska, Radna (Komarno)
18. Kamil Zawadzki - Rada sołecka (Radomierz)
19. Katarzyna Praczyk - Urząd Gminy Janowice Wielkie
20. Krzysztof Zawadzki - Urząd Gminy Janowice Wielkie

Partycypacyjny charakter pracy nad koncepcją zapewnił oddolność procesu identyfikacji potrzeb i wypracowania pomysłów na projekty oraz współdecydowania mieszkańców.

Pierwsze kroki prowadzące do wyjaśnienia czym jest Smart Village i wypracowania koncepcji zostały wykonane już przy tworzeniu Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Partnerstwo Ducha Gór na nowy okres

programowania 2023-27, co sprzyjało przybliżeniu czym są koncepcje Smart Village i wypracowaniu wstępnych pomysłów na inicjatywę.

#### Warsztaty Smart Village w świetlicy w Janowicach Wielkich



Fot. Dorota Goetz

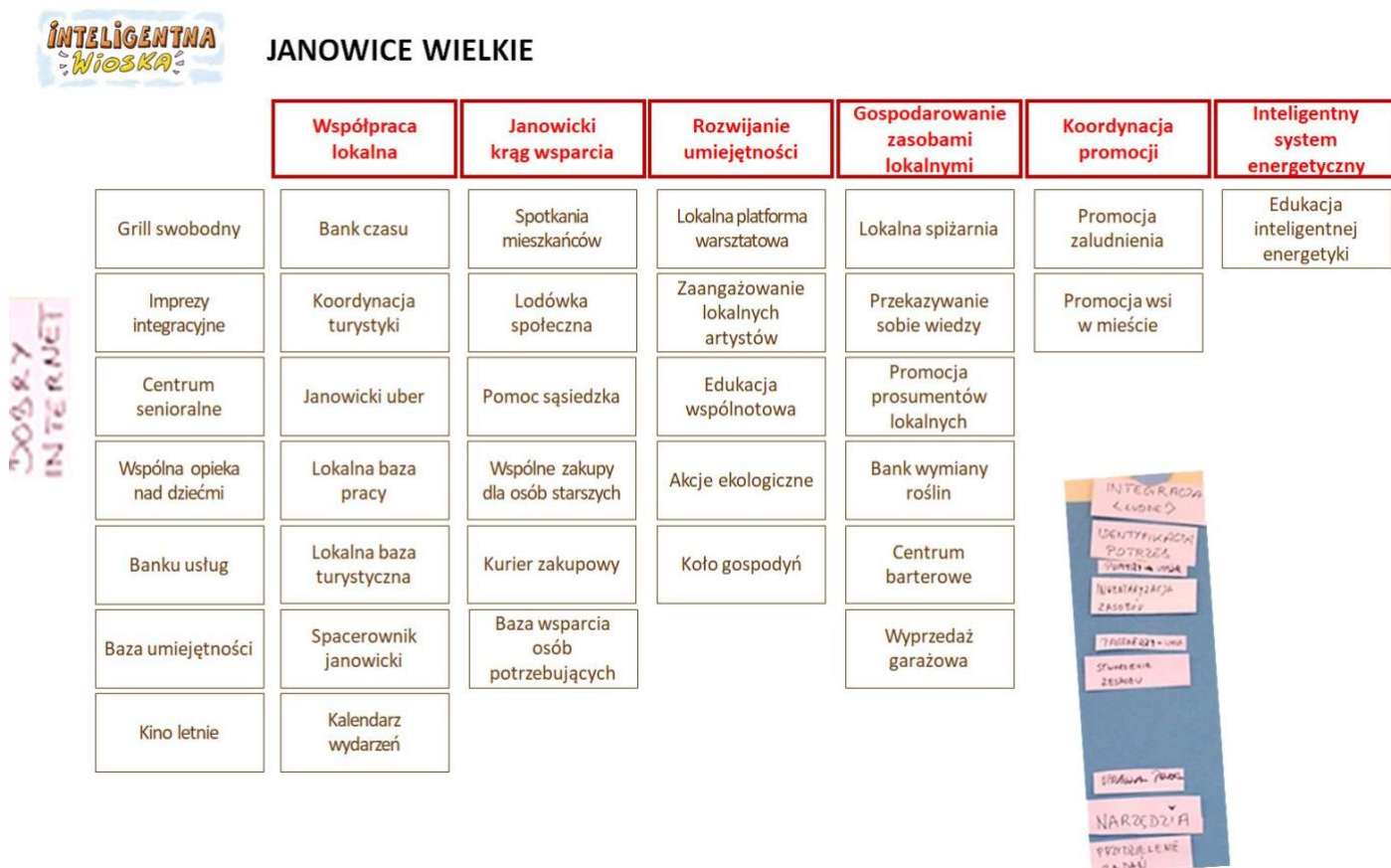
#### Warsztaty Smart Village w świetlicy w Janowicach Wielkich



Fot. Dorota Goetz

O odbyło się jedno spotkanie warsztatowe w 2023 r. ze społecznością Gminy Janowice Wielkie podczas prac nad Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2023-27. Poniżej wyniki prac, posegregowane tematycznie, w których widoczne są już rozwiązania adekwatne do idei Inteligentnej Wioski. Za

podstawowy warunki dla rozwoju cyfrowego uznano szerokopasmowy Internet oraz dostęp wszystkich mieszkańców do Internetu.



Rysunek 3. źródło: opracowanie własne

Natomiast w ramach opracowania tej koncepcji w 2024 r. odbyło się łącznie 6 spotkań grupowych i spotkania indywidualne z mieszkańcami.

1) Dwa spotkania konsultacyjno-warsztatowe Liderskiej Grupy Roboczej z animatorką:

- 16 kwietnia 2024 r. - 15 osób,
- 6 maja 2024 r. - 15 osób.

Informacja o spotkaniach udostępniania była na stronach www i profilach FB: Gminnej Biblioteki Publicznej w Janowicach Wielkich, Gminy Janowice Wielkie, Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Duch Gór. Rozsyłano zaproszenia drogą mailową, komunikatorami mediów społecznościowych, poprzez wiadomości sms.

Warsztaty Smart Village 16.04.2024 r.



Fot. Dorota Goetz

Warsztaty Smart Village 06.05.2024 r.



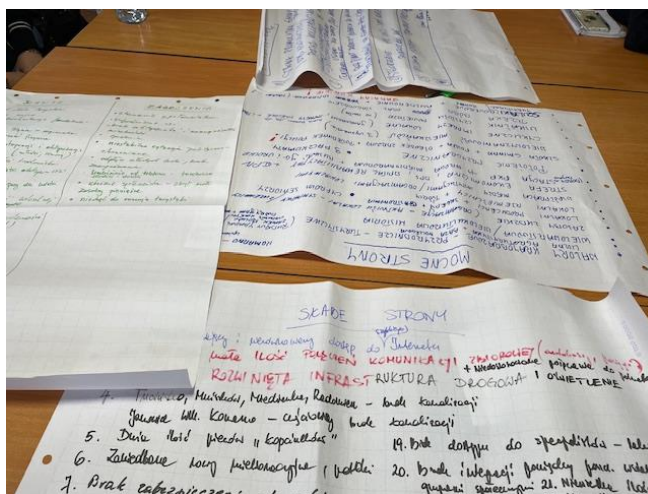
Fot. Aneta Juraszek

## Przykładowy plakat zapraszający na spotkania



Opracowanie A. Juraszek

## Efekty prac warsztatowych



Fot. Dorota Goetz

Spotkania były prowadzone metodami warsztatowymi co zapewniło zaangażowanie, współpracę i wspólne wypracowywanie poszczególnych elementów koncepcji przez osoby uczestniczące.

Podczas pierwszego spotkania:

- zapoznano się z zasadami tworzenia koncepcji Smart Village,
- wypracowano analizę SWOT, czyli przeanalizowano mocne i słabe strony obszaru oraz szanse i zagrożenia.

Podczas drugiego spotkania:

- zidentyfikowano potrzeby, problemy lokalne,
- omówiono i spisano pomysły na projekty, które są odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby i lokalne, uwzględniają użycie technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych oraz lepsze wykorzystanie wiedzy i korzyści dla lokalnej społeczności min. w zakresie poprawy jakości życia, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska i klimatu, problemów dotyczących niedoinwestowania, starzejącego się społeczeństwa, wyludnienia, niewystarczającej ilości miejsc pracy itd.....

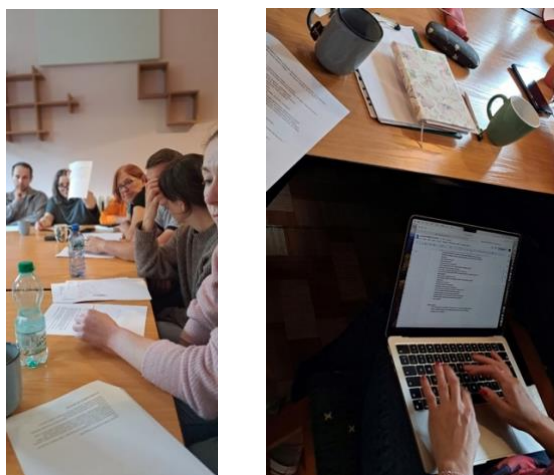
2) W poszczególnych miejscowościach (Janowice Wielkie, Trzcińsko, Komarno, Radomierz, Mniszków) liderzy lokalni we współpracy z Radami Sołeckimi oraz Sołtysami prowadzili konsultacje społeczne z mieszkańcami, gdzie przedstawili cel tworzenia koncepcji inteligentnej wsi oraz zebrali potrzeby lokalne, pomysły na projekty, które później mogli przedstawić podczas spotkań konsultacyjnych.

3) Liderska Grupa Robocza pracowała na kolejnych spotkaniach:

- 23 maja 2024 - 10 osób,
- 11 czerwca 2024 - 5 osób,
- 1 lipca 2024 - 8 osób
- 10 lipca 2024 – 8 osób.



*Fot. Dorota Goetz*



*Fot. Aneta Juraszek*

Na bieżąco analizowano konstrukcję i założenia koncepcji, dopracowano cele oraz listę projektów, opracowywano ustalenia i uwagi do powstającego dokumentu.

W procesie tworzenia koncepcji SV wykorzystano metody, techniki i narzędzia partycypacyjne, tj.:

- Kampania informacyjna o otwartych spotkaniach Liderskiej Grupy Roboczej z wykorzystaniem Whats Appa (*Smart Village Janowice*), profili FB: *Sołtys i Rada Sołecka Janowice Wielkie*, *Sołectwo Radomierz*, *Sołectwo Trzcińsko*, *Sołectwo Komarno*, *Biblioteka Publiczna w Janowicach Wielkich*, *Gmina Janowce Wielkie*, [www.faktor-janowice.org.pl](http://www.faktor-janowice.org.pl).
- Kampania edukacyjna dotycząca koncepcji smart Village jako pewnej idei, poprzez:
  - plakaty przedstawiające ideę Smart Village - rozwieszane w każdym sołectwie na tablicach ogłoszeniowych, w świetlicach wiejskich i witrynach sklepowych – zachęcające mieszkańców do zainteresowania się SV, do bezpośrednich rozmów z członkami Liderskiej Grupy Roboczej, którzy dzielili się wiedzą na temat SV, jak również do nadsyłania drogą mailową uwag i propozycji do opracowywanej Koncepcji;
  - spotkania sołtysów;
  - spotkania Gminnej Rady Seniorów;
  - spotkania Partnerstwa Janowickie Opowieści;
  - edukację sąsiedzką – wyjaśnianie przez Liderów Grupy Roboczej idei SV na własnym podwórku, podczas rozmów z sąsiadami i spotkań towarzyskich;
- Konsultacje społeczne z mieszkańcami podczas gminnego festynu „Janowianki” (22 czerwca 2024)
- Konsultacje społeczne. Cotygodniowe spotkania grupy senioralnej (kwiecień- czerwiec 2024)
- Konsultacje społeczne on-line, ankieta elektroniczna w ramach konsultacji społecznych dla mieszkańców
- Konsultacje społeczne w formie papierowej, ankieta papierowa w ramach konsultacji społecznych dla mieszkańców
- Konsultacje z Urzędem Gminy koncepcji SV – dokumentu koncepcji.

Podsumowując, uczestnikami i uczestniczkami spotkań byli:

- sołtyski wszystkich wsi biorących udział w pracach nad koncepcją,
- członkowie Rad Sołeckich wsi biorących udział w pracach nad koncepcją,
- przedstawiciele Gminnej Rady Seniorów,
- przedstawiciele Gminnej Biblioteki Publicznej,
- przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- przedstawiciele Szkoły Podstawowej w Janowicach Wielkich,

- przedstawiciele Stowarzyszenia Góry Szalonych Możliwości,
- przedstawiciele Stowarzyszenia Społeczno- Kulturalnego "Faktor",
- przedstawiciele Rady Gminy – radni,
- lokalni przedsiębiorcy,
- rolnicy,
- pracownicy Urzędu Gminy,
- mieszkańcy wszystkich pięciu wsi.

W każdej grupie zaznaczono, że podstawą cyfrowych rozwiązań jest dostęp do Internetu. Obecnie ten dostęp jest zbyt słaby i ograniczony, jeżeli chcemy wprowadzać rozwiązania cyfrowe.

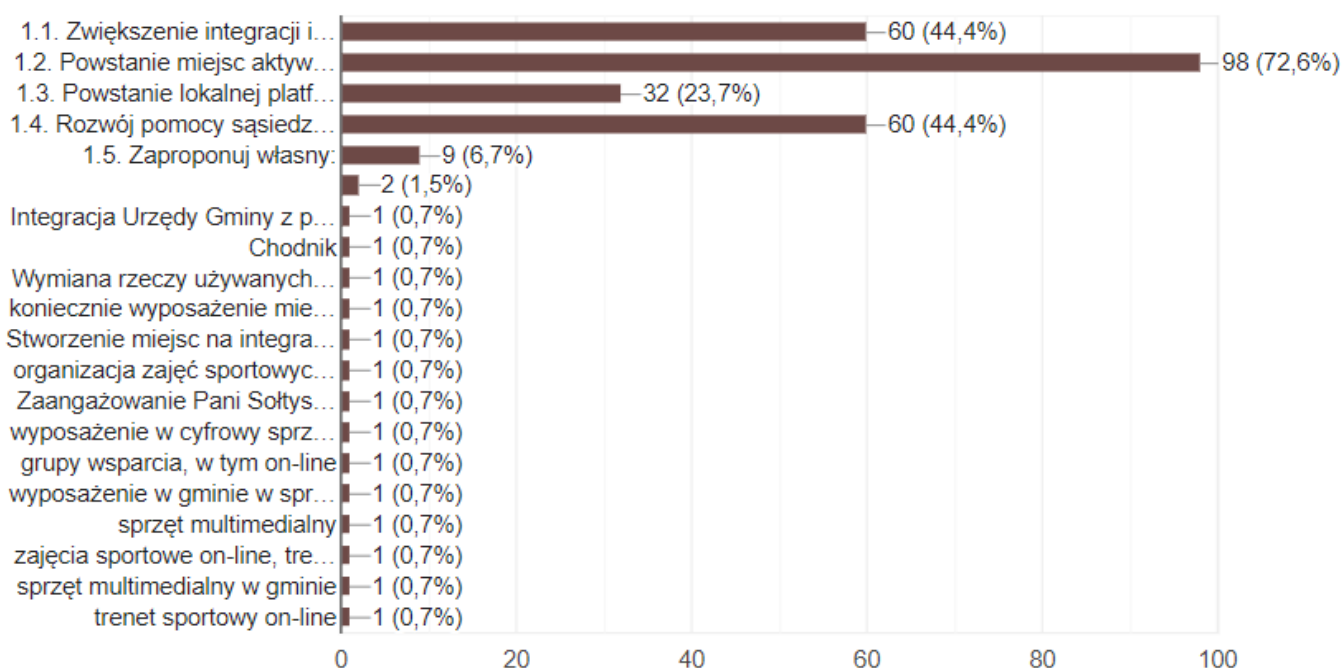
### Wyniki badań ankietowych on-line

Aż 72,6% badanych wskazało powstanie miejsc aktywności dla mieszkańców rozumianych jako nowoczesne centra aktywności dla różnych grup społecznych. Wykonana analiza SWOT wskazała ogromne braki w tym zakresie, a badania je potwierdziły.

Nie mniej ważne było dla badanych dążenie do zwiększenia integracji mieszkańców, tak wybrało 44,4% badanych. Tyle samo osób 44, 4% wskazało pomoc sąsiedzką jako ważny aspekt rozwoju społecznego, szczególnie dla osób nie objętych pomocą GOPS oraz za pomocą narzędzi cyfrowych.

### Obszar 1 – Rozwój aktywności społecznej oraz wsparcia sąsiedzkiego. Wybierz ważny dla Ciebie projekt (można wybrać większą liczbę odpowiedzi):

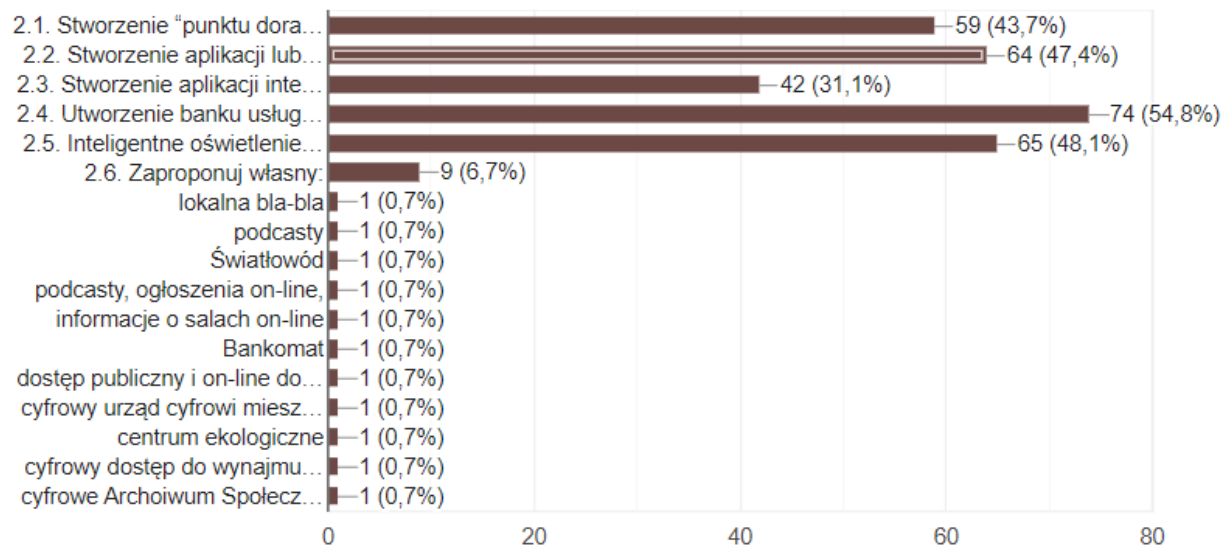
135 odpowiedzi



Duża część badanych wskazała na cyfrowe narzędzia dot. banku usług, wymiany informacji oraz inteligentnego oświetlenia.: pkt. 2.4 - 54,8 %, 2.3 - 31,1%, 2.2 – 47,4%, 2.5 – 48.1%, co zostało uwzględnione w zaplanowanych projektach. Natomiast 43,7% wskazało konieczność utworzenia punktu doradczego dla mieszkańców, organizacji, przedsiębiorców w zakresie możliwości uzyskania dofinansowania zewnętrznego na różne cele.

### Obszar 2 – Cyfryzacja Lokalnych Usług Społecznych. Wybierz ważny dla Ciebie projekt (można wybrać większą liczbę odpowiedzi):

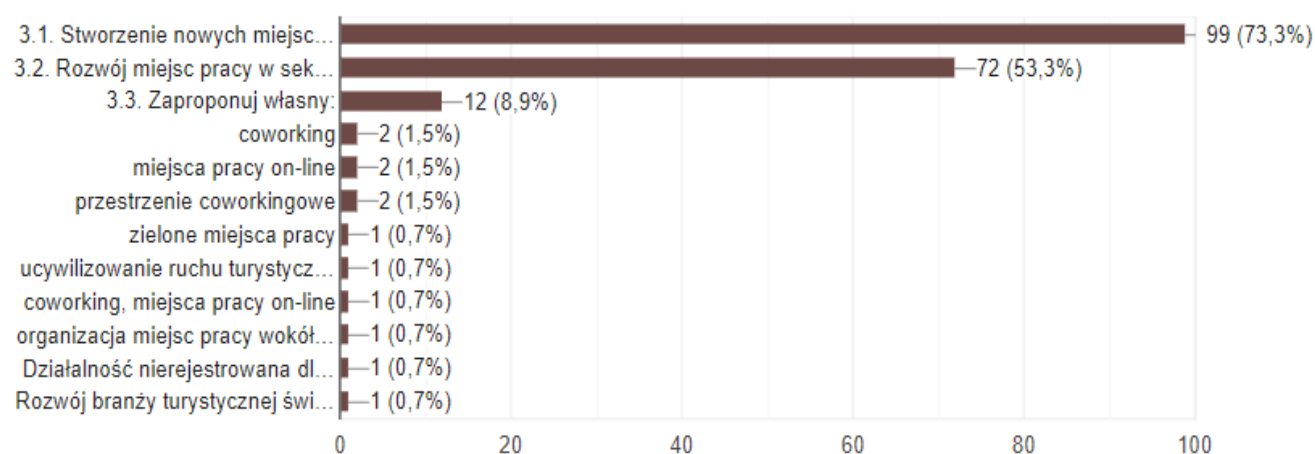
135 odpowiedzi



Aż 73,3% badanych uważa, że kluczową sprawą jest tworzenie nowych miejsc pracy, w tym zielonych, w turystyce 53,3% oraz on-line.

### Obszar 3 – Rozwój miejsc pracy w Gospodarce 4.0. Wybierz ważny dla Ciebie projekt (można wybrać większą liczbę odpowiedzi):

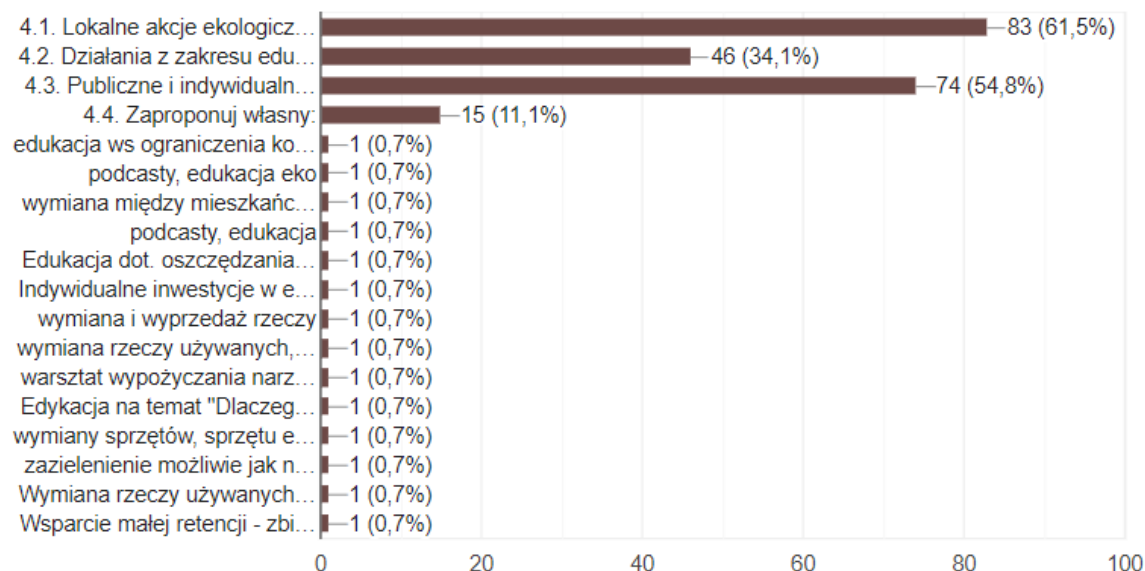
135 odpowiedzi



W obszarze ochrony klimatu poparcia udzielili badani dla lokalnych akcji ekologicznych – 61,5%, a 54,8% widzi potrzebę realizacji publicznych i prywatnych instalacji OZE oraz banków energii. 34,1% widzi konieczność edukacji z zakresu OZE, ochrony środowiska i klimatu.

#### Obszar 4 – Lokalnie na rzecz ochrony klimatu. Wybierz ważny dla Ciebie projekt (można wybrać większą liczbę odpowiedzi):

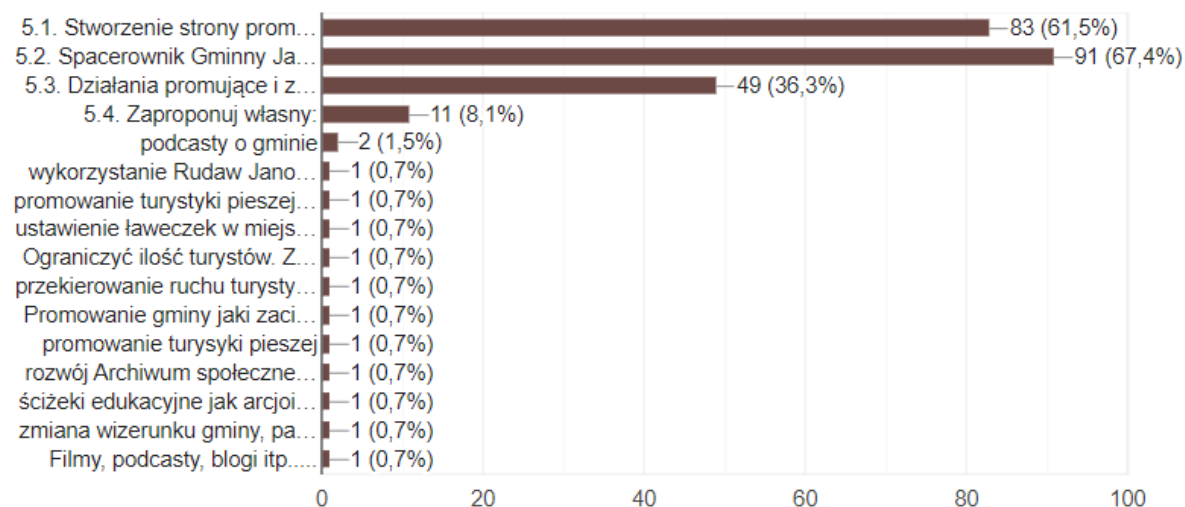
135 odpowiedzi



Najwięcej badanych poparło pomysł spacerownika każdej wsi 67,4 % oraz stworzenie strony promującej gminę 61,5 %. 36,3% badanych wskazało działania promujące i zachęcające do inwestowania i osiedlania się w gminie.

#### Obszar 5 – Działania na rzecz promocji gminy oraz miejscowości. Wybierz ważny dla Ciebie projekt (można wybrać większą liczbę odpowiedzi):

135 odpowiedzi



### 3. Najważniejsze informacje o wsiach biorących udział w tworzeniu koncepcji Smart Village i gminie

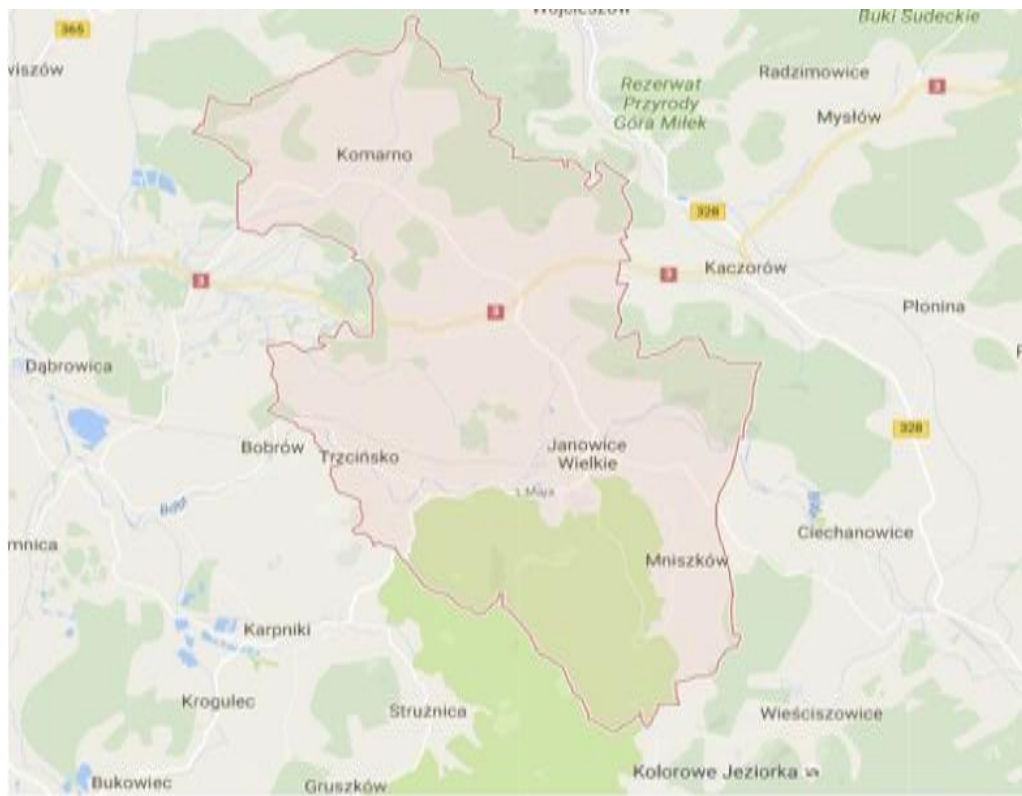
Janowice Wielkie to gmina wiejska położona w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, na północy obejmująca swoim zasięgiem fragment Gór Kaczawskich, na południu wpisana w Rudawy Janowickie, stanowiące część Rudawskiego Parku Krajobrazowego.

*Rysunek 1 .Położenie Janowic Wielkich w powiecie karkonoskim, źródło Raport o stanie Gminy Janowice Wielkie na rok 2023*



Od południa graniczy z gminą Kamienna Góra (pow. kamiennogórski), od południowego zachodu z gminą Mysłakowice (pow. karkonoski), od zachodu z miastem Jelenia Góra (pow. M. Jelenia Góra), od północnego zachodu z gminą Jeżów Sudecki (pow. karkonoski), od północy z gminami Wojcieszów i Świerzawa (pow. złotoryjski), od północnego wschodu z gminą Bolków (pow. jaworski), od wschodu z gminą Marciszów (pow. kamiennogórski)

Rysunek 2 Granice administracyjne gminy Janowice Wielkie, źródło: [www.google.pl/maps/](http://www.google.pl/maps/)



Gminę tworzy 6 wsi: Janowice Wielkie, Komarno, Mniszków, Miedzianka, Radomierz oraz Trzcińsko.

Tabela 1. Powierzchnia miejscowości wchodzących w skład Gminy Janowice Wielkie, źródło: Raport o stanie Gminy Janowice Wielkie na rok 2023.

| Miejscowość      | Powierzchnia (km <sup>2</sup> ) | Procent obszaru gminy (%) |
|------------------|---------------------------------|---------------------------|
| Janowice Wielkie | 15,23                           | 26,22                     |
| Komarno          | 11,87                           | 20,42                     |
| Radomierz        | 14,48                           | 24,93                     |
| Trzcińsko        | 10,64                           | 18,32                     |
| Miedzianka       | 2,56                            | 4,41                      |
| Mniszków         | 3,31                            | 5,70                      |
| Razem            | 58,09                           | 100                       |

Dane te pozostają niezmiennie od lat.

Liczba mieszkańców Gminy Janowice Wielkie (stałych i tymczasowych) wg danych Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Janowice Wielkie na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiła 3 936 osób.

Liczba mieszkańców z każdym rokiem maleje i jest to tendencja stała w gminie, w Polsce i na świecie. Rośnie również odsetek osób w wieku 60 lat i powyżej, obecnie to 1 090 osób w tym: 586 kobiet, 504 mężczyzn, co stanowi 27,69% mieszkańców.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Janowice Wielkie: wyszczególnienie ludności w sołectwach, źródło: Raport o stanie Gminy Janowice Wielkie na rok 2023

| Miejscowość      | Liczba mieszkańców |
|------------------|--------------------|
| Janowice Wielkie | 1 927              |
| Trzcіńsko        | 514                |
| Komarno          | 903                |
| Radomierz        | 436                |
| Mniszków         | 84                 |
| Miedzianka       | 72                 |

W projekcie SV biorą udział następujące miejscowości: **Janowice Wielkie, Trzcіńsko, Komarno, Radomierz, Mniszków**. Sołtys wsi Miedzianka odmówił włączenia się w prace nad koncepcją.

„**Dochody gminy w 2023 roku** wyniosły 243.43.862,56 zł, co stanowiło 82,42% dochodów zaplanowanych. Wydatki Gminy w 2023 roku wyniosły 25.835.547,00 zł tj. 81,89% planu, z czego wydatki majątkowe 4.930.932,99 zł, co stanowiło 19,09% wydatków ogółem. Na koniec roku wystąpił deficyt w kwocie 1.491.684,44 zł. przy planowanym w wysokości 2.012.162,34 zł. Spłacono zobowiązania z tytułu kredytów długoterminowych w wysokości ogółem 684.000,00 zł. Zadłużenie gminy z tytułu kredytów na dzień 31.12.2023 r. wynosiło 1.248.000,00 zł. W 2023 roku Gmina wykonała dochody w 82,42% planowanej wielkości. Dochody bieżące zostały wykonane w 96,68%, a dochody majątkowe w 37,49%. Dochody w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyły się o 5.281.384,45 zł.”<sup>1</sup>

Gmina Janowice Wielkie jest malowniczym obszarem, który przyciąga miłośników przyrody i turystyki. To właśnie walory przyrodnicze stanowią jeden z głównych atutów gminy, przyciągając turystów z całego kraju i zza granicy. Liczne szlaki piesze, rowerowe oraz wspinaczkowe, takie jak popularne wśród wspinaczy Sokoliki, tworzą idealne warunki do aktywnego wypoczynku. Wędrówki po górskich szlakach, wspinaczka, czy jazda na rowerze po malowniczych trasach to tylko niektóre z atrakcji, które czekają na odwiedzających.

Nie można pominąć zabytków, które również stanowią istotny element atrakcyjności turystycznej gminy. Zamek Bolczów, jedna z najbardziej znanych historycznych budowli w regionie. Oprócz zamku, w gminie znajdują się inne historyczne budowle i miejsca, które przyciągają miłośników historii i architektury.

Gmina Janowice Wielkie, mimo swojego wiejskiego charakteru, posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę i połączenia komunikacyjne. Dobre połączenia drogowe i kolejowe z większymi

<sup>1</sup> Raport o stanie Gminy Janowice Wielkie na rok 2023

miastami regionu, takimi jak Jelenia Góra, ułatwiają dojazd zarówno mieszkańcom, jak i turystom. Gospodarka gminy opiera się głównie na rolnictwie, które ma tu silne tradycje. Wiejski charakter gminy sprzyja również rozwojowi agroturystyki. Turyści poszukujący autentycznych wiejskich doświadczeń mogą tu znaleźć wiele atrakcji, takich jak pobyty w gospodarstwach agroturystycznych, gdzie mogą poznać tradycyjne metody uprawy roślin i hodowli zwierząt. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw jest wspierany przez lokalne władze, które starają się korzystać z funduszy unijnych i krajowych na rozwój biznesu. Wsparcie dla przedsiębiorczości jest kluczowe dla tworzenia nowych miejsc pracy i podnoszenia standardu życia mieszkańców.

Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój to kolejne priorytety gminy Janowice Wielkie. Dbłość o naturalne zasoby, takie jak czyste powietrze, woda i gleba, jest kluczowa dla zachowania unikalnego charakteru tego regionu. Gmina podejmuje działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego oraz promowanie zrównoważonego rozwoju, co jest coraz bardziej atrakcyjne zarówno dla turystów, jak i mieszkańców. Inwestycje w odnawialne źródła energii, takie jak energia słoneczna czy wiatrowa, mogą przynieść korzyści zarówno ekologiczne, jak i ekonomiczne, przyczyniając się do redukcji emisji szkodliwych substancji oraz obniżenia kosztów energii.

Gmina Janowice Wielkie to miejsce z dużym potencjałem rozwojowym, szczególnie w obszarach turystyki, rolnictwa oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Kluczowe znaczenie mają strategiczne inwestycje w infrastrukturę oraz dbłość o środowisko naturalne. Dobre połączenia komunikacyjne, atrakcyjne walory przyrodnicze, bogata historia i zabytki, a także dynamiczna społeczność lokalna sprawiają, że gmina Janowice Wielkie jest miejscem o dużym potencjale, które może przyciągać zarówno turystów, jak i nowych mieszkańców oraz inwestorów.

*Tabela 3. Wykaz projektów i inwestycji na terenie Gminy Janowice Wielkie zrealizowanych w ostatnich 4 latach (2020-23) w zakresie istotnym dla koncepcji Smart Village, oprac. własne*

| Ip | Nazwa projektu/inwestycji             | Podmiot realizujący    | Lata realizacji | Obszar interwencji (cyfrowy, klimatyczny, środowisko) | Kwota     | Finansowanie                 |
|----|---------------------------------------|------------------------|-----------------|-------------------------------------------------------|-----------|------------------------------|
| 1  | Budowa przedszkola                    | Gmina Janowice Wielkie | 2018-2022       | Klimat                                                | 4 000 000 | Środki unijne, ZIT           |
| 2  | Zakup taboru zeroemisyjnego           | Gmina Janowice Wielkie | 2023            | Klimat                                                | 560 000   | Polski Ład                   |
| 3  | Zjazd linowy w Trzcińsku              | Gmina Janowice Wielkie | 2022            | -                                                     | 16 000    | Środki własne                |
| 4  | Fotowoltaika                          | Gmina Janowice Wielkie | 2022            | Klimat                                                | 2 000 000 | Środki unijne, środki własne |
| 5  | Modernizacja ogrzewania w świetlicy w | Gmina Janowice Wielkie | 2023            | Klimat                                                | 70 000    | Środki własne                |

|    |                                                                           |                                              |             |                     |                                                             |                                                                          |
|----|---------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------|---------------------|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
|    | Janowicach Wielkich                                                       |                                              |             |                     |                                                             |                                                                          |
| 6  | Plac zabaw w Mniszkowie                                                   | Gmina Janowice Wielkie                       | 2021-2023   | -                   | 30 000                                                      | Środki własne                                                            |
| 7  | Ścieżka pomiędzy ul. Wojska Polskiego a ul. Kochanowskiego                | Gmina Janowice Wielkie                       | 2023        | Klimat              | 60 000                                                      | Urząd Marszałkowski                                                      |
| 8  | Modernizacja ujęcia wody                                                  | Gmina Janowice Wielkie                       | 2021-2023   | Środowisko          | 1 650 000                                                   | Fundusz Inwestycji Lokalnych                                             |
| 9  | Budowa ścieżki edukacyjno - ekologicznej pn. "Rudawski Las"               | Gmina Janowice Wielkie                       | 2020        | Klimat i środowisko | 79 927,00                                                   | PROW 2024-2020 LGD Partnerstwo Ducha Gór                                 |
| 10 | Zmiany klimatu – co możemy zrobić (warsztaty edukacyjne)                  | Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Faktor” | 2021        | Klimat              | 20 000,00                                                   | PROW 2024-2020 LGD Partnerstwo Ducha Gór                                 |
| 11 | Janowickie Opowieści – cyfrowe archiwum społeczne oraz ścieżka edukacyjna | Grupa nieformalna mieszkańców                | 2020 - 2024 | Cyfrowy             | 90 000,00                                                   | Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, środki sołeckie                    |
| 12 | Cyfrowy Senior                                                            | LGD Partnerstwo Ducha Gór                    | 2021-25     | Cyfrowy             | 41 500,00 (część kosztów realizacji w gminie Janowice Wlk.) | Rządowy Program Aktywni + Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego |

Tabela 4. Wykaz projektów i inwestycji na terenie Gminy Janowice Wielkie w trakcie realizacji lub zaplanowanych w zakresie istotnym dla koncepcji Smart Village, oprac. własne

| lp | Nazwa projektu/inwestycji                                                     | Podmiot realizujący    | Lata realizacjioprac | Obszar interwencji (cyfrowy, klimat, środowisko) | Kwota     | Finansowanie                      |
|----|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------|----------------------|--------------------------------------------------|-----------|-----------------------------------|
| 1  | Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości: Janowice Wielkie | Gmina Janowice Wielkie | 2024-25              | Ochrona środowiska                               | 8 000 000 | Polski Ład                        |
| 2  | Usługa teleopieki w ramach programu Korpus Wsparcia Seniorów. Świadczenie     | Gmina Janowice Wielkie | 2024                 | Cyfrowy                                          | 8101,25   | Środki własne 20%, Budżet państwa |

|   |                                                                                                                                            |                                                                                         |         |                    |                  |                                                       |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------|--------------------|------------------|-------------------------------------------------------|
|   | usługi opieki na odległość tzw. Opasek bezpieczeństwa                                                                                      |                                                                                         |         |                    |                  |                                                       |
| 3 | Działania na rzecz ochrony Alei Jarzęba Szwedzkiego w Janowicach Wielkich                                                                  | Gmina Janowice Wielkie                                                                  | 2026-27 | Ochrona środowiska | 700 000,00       | FEDŚ, ZIT-AJ                                          |
| 4 | Modernizacja oczyszczalni ścieków w Janowicach Wielkich                                                                                    | Gmina Janowice Wielkie                                                                  | 2026-27 | Ochrona środowiska | 999 999,00       | FEDŚ, ZIT-AJ                                          |
| 5 | Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie miejscowości: Janowice Wielkie                                                              | Gmina Janowice Wielkie                                                                  | 2026-27 | Ochrona środowiska | 20<br>300 000,00 | FEDŚ, ZIT-AJ                                          |
| 6 | Janowickie Opowieści – cyfrowe archiwum społeczne oraz ścieżka edukacyjna – kontynuacja działań oraz włączenie ścieżki Miedzianka-Mniszków | Grupa nieformalna mieszkańców<br>Od 2025 r.<br>Stowarzyszenie<br>Partnerstwo Janowickie | 2024-25 | Cyfrowy            | 26 000,00        | Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, środki sołeckie |
| 7 | Budowa oczyszczalni ścieków przy Szkole Podstawowej w Janowicach Wielkich                                                                  | Gmina Janowice Wielkie                                                                  | 2024    | Ochrona środowiska | 1 700 000        | Polski Ład                                            |

#### 4. Problemy i potencjały naszej miejscowości w zakresie cyfryzacji, zmian klimatu i stanu środowiska

**Destymulanty (problemy) rozwoju** posiadają trzy cechy:

- charakter negatywny dla rozwoju;
- opisują fakty;
- powinny być istotne z punktu widzenia realizacji koncepcji, dlatego powinny być zidentyfikowane głównie w obszarach: technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub wykorzystania wiedzy oraz działań dotyczących poszanowania środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu.

**Problemy horyzontalne:**

- Niewystarczający poziom integracji oraz zaangażowania społecznego na rzecz lokalnego rozwoju; tj.: słaba integracja pomiędzy poszczególnymi wsiami, mieszkańcami, grupami społecznymi, niewielka ilość wydarzeń dla społeczności, słaba komunikacja mieszkańców pomiędzy sobą, niewystarczająca ilość miejsc do spędzania czasu wolnego w plenerze.

- Niewystarczający dostęp do wysokiej jakości usług społecznych; tj.: zbyt mała ilość połączeń komunikacji zbiorowej (autobusy, pociągi), niedostosowane połączenia komunikacji zbiorowej do potrzeb mieszkańców, słabo rozwinięta infrastruktura drogowa wraz z oświetleniem, przestarzała infrastruktura publiczna i mieszkaniowa niedostosowana do obecnych standardów środowiska, klimatu oraz życia (świetlice, biblioteka, instytucje publiczne, kościelne wspólnoty), mała ilość ścieżek edukacyjnych, brak miejsc do realizacji potrzeb społeczno - kulturalnych, brak zorganizowanej pozainstytucjonalnej opieki (poza GOPS) nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami i potrzebującymi, słaby dostęp do lekarzy specjalistów, brak komunikacji wewnętrznej, transportu w gminie.
- Niewystarczająco rozwinięta strefa gospodarki, w tym sektor turystyki, gastronomii tj.: mała ilość miejsc gastronomicznych, miejsc pracy, niewystarczająca baza noclegowa, niewystarczająca ilość wyznaczonych miejsc parkingowych, brak oznakowanych i funkcjonujących szlaków konnych, brak toalet publicznych.
- Niewystarczający poziom informowania mieszkańców o sprawach społecznych, kulturalnych, gospodarczych, inwestycyjnych itd.....

#### **Problemy w obszarze technologii i cyfryzacji:**

- Niewystarczająca wiedza i umiejętności dotyczące wykorzystania nowoczesnych narzędzi cyfrowych na rzecz rozwoju lokalnego mieszkańców, w tym słaba promocja gminy.
- Słabe wykorzystanie nowoczesnych narzędzi cyfrowych w działaniach na rzecz aktywizacji społecznej tj.: niewystarczający i nierównomierny dostęp do Internetu, niewystarczający monitoring elektroniczny miejsc publicznych.
- Brak odpowiedniej infrastruktury publicznej dostępnej dla wszystkich mieszkańców, z dostępem do Internetu np. świetlice, biblioteki.

#### **Problemy w obszarze poszanowania środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu:**

- Niska świadomość ekologiczna mieszkańców i turystów oraz mała aktywność na rzecz poszanowania środowiska, niskie zaangażowanie ludzi w ochronę klimatu, np. palenie w piecach niedozwolonym paliwem, słaba segregacja śmieci, duża ilość śmieci pozostawianych przez turystów.
- Niewystarczający zakres działań z zakresu przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie lokalnym tj.: brak kanalizacji w miejscowościach Trzcianko, Mniszków, Miedzianka, Radomierz, częściowy brak kanalizacji w Janowicach Wielkich i Komarnie, duża ilość pieców tzw. "kopciuchów", niewystarczające zabezpieczenia przeciwpowodziowe na rzece i potokach, zaniedbane rowy melioracyjne, potoki, zbyt mała ilość zbiorników retencyjnych, zbyt niskie zasoby finansowe na dostosowanie ogrzewania, wytwarzania energii, zakup przydomowych oczyszczalni ścieków odpowiednich do obecnych wymagań środowiskowych.

- Brak monitoringu jakości powietrza dostępnego dla mieszkańców.
- Brak odpowiedniej infrastruktury publicznej dostępnej dla wszystkich mieszkańców, zapewniającej schronienie i odpowiednią temperaturę w przypadku niekorzystnych zmian klimatycznych.

**Potencjał sprzyjający rozwojowi** to te czynniki, które umożliwią realizację przyjętych projektów oraz zadań. Są to czynniki, które można wykorzystać w pobudzaniu własnego rozwoju. Należy do nich zaliczyć:

- **Rozwijanie się istniejących i nowych inicjatyw społecznych:** stowarzyszeń, lokalnych partnerstw, grup senioralnych, sołectw. Stworzenie warunków do zwiększenia aktywności mieszkańców zarówno w zakresie inicjatyw własnych jak i przedsięwzięć służących mieszkańcom – zwiększyła się w ostatnich latach liczba imprez i wydarzeń społeczno-kulturalnych.
- **Wykorzystanie położenia** (bliskość Karkonoszy), **walorów przyrodniczo – krajobrazowych** (Rudawski Park Krajobrazowy) i **kulturowych gminy w promocji**, tworzenie dodatkowych ofert oraz miejsc pracy i przyciąganie turystów do skorzystania z atrakcyjnej oferty.
- **Stymulowanie przedsiębiorczości** w obszarze nowych technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub wykorzystania wiedzy oraz działań dotyczących poszanowania środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu.
- **Zaangażowanie do współpracy na rzecz wdrożenia koncepcji Smart Village** lokalnych instytucji publicznych (Urząd Gminy oraz instytucje samorządowe, w tym edukacyjne), organizacji społecznych, branżowych i zawodowych oraz lokalnych mieszkańców i liderów (w tym lokalnych artystów, wytwórców, etc.).

## WIZJA dla 5 wsi, w ramach koncepcji Smart Village

Gmina Janowice Wielkie jako miejsce, gdzie działamy razem na rzecz zrównoważonego rozwoju naszych wsi:

W wioskach funkcjonują miejsca aktywności mieszkańców, wielofunkcyjne, nowoczesne, dla każdego i różnych grup, w każdym zakresie: kultury, aktywności fizycznej, integracji i aktywności społecznej.

Dbamy o dostęp i rozwój cyfrowych usług dla wszystkich pokoleń.

Gospodarowanie odbywa się w obiegu zamkniętym, dbamy o recykling, redukujemy ilość odpadów.

Ważne dla społeczności decyzje podejmowane są w konsultacjach społecznych.

Razem dbamy o bezpieczeństwo i odporność społeczną.

(aktualizacja wizji)

### 1. Analiza SWOT

Analiza Silnych i Słabych stron naszych miejscowości oraz Szans i Zagrożeń.

| MOCNE STRONY<br>(to co stanowi atut, przewagę, zaletę)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | SŁABE STRONY<br>(to co stanowi słabość, barierę, wadę)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>walory krajobrazowe, przyrodnicze, turystyczne (m.in. Rudawy Janowickie, Zamek Bolczów, wiadukty kolejowe, szczyt Skopiec wpisany do Korony Gór Polskich, Trzcińskie Mokradła, Rudawski Park Krajobrazowy, rośliny chronione)</li><li>rozwijająca się baza noclegowa</li><li>wielowarstwowa/wielokulturowa historia</li><li>wielowyznaniowość mieszkańców</li><li>zasoby ludzkie (organizacje pozarządowe, lokalni aktywiści, doświadczeni samorządowcy)</li><li>lokalni producenci, sklepy gastronomia</li><li>lokalni rzemieślnicy i twórcy</li><li>współpraca pomiędzy organizacjami i instytucjami lokalnymi</li><li>projekt cyfrowy senior</li><li>rozwijająca się infrastruktura - strefa ekonomiczna, DPS, szpital rehabilitacyjny, stacja paliw, paczkomaty, szkoła gminna, poczta, ośrodek zdrowia, policja, przedszkole, place zabaw, park „Zielona Dolina”</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>niewystarczający i nierównomierny dostęp do Internetu</li><li>zbyt mała ilość połączeń komunikacji zbiorowej (autobusy, pociągi)</li><li>niedostosowane godziny połączeń komunikacji zbiorowej do potrzeb mieszkańców</li><li>słabo rozwinięta oraz w złym stanie infrastruktura drogowa wraz z oświetleniem</li><li>brak kanalizacji w miejscowościach Trzcińsko, Mniszków, Miedzianka, Radomierz</li><li>w miejscowościach Janowice Wielkie, Komarno częściowy brak kanalizacji</li><li>duża ilość pieców tzw. „kopciuchów”</li><li>zaniedbane rowy melioracyjne, potoki</li><li>niewystarczające zabezpieczenia przeciwpowodziowe na rzece i potokach</li><li>zbyt mała ilość zbiorników retencyjnych</li><li>zbyt niskie zasoby finansowe na dostosowanie ogrzewania, wytwarzania energii, zakup przydomowych oczyszczalni ścieków do obecnych wymagań środowiskowych</li><li>przestarzała infrastruktura publiczna i mieszkaniowa niedostosowana do obecnych standardów środowiska, klimatu (świetlice, biblioteka, instytucje publiczne, kościelne wspólnoty)</li><li>brak ścieżek rowerowych</li><li>słaba promocja gminy</li><li>mała ilość ścieżek edukacyjnych</li><li>niskie zaangażowanie ludzi w ochronę środowiska, np. segregację śmieci</li><li>ograniczona oferta kulturalna i społeczna</li></ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• “dobry dojazd” stacja PKP, droga międzynarodowa, bliskość Jeleniej Góry i Wrocławia, dobra infrastruktura kolejowa</li> <li>• przygraniczne położenie</li> <li>• cykliczne imprezy lokalne (imprezy sołeckie, pikniki rodzinne, festyny gminne)</li> <li>• względnie dobry wskaźnik czystości powietrza</li> <li>• rzeka Bóbr oraz starorzecze</li> <li>• trasy rowerowe, szlaki turystyczne i konne, bulderownie, ścianka wspinaczkowa, skałki</li> <li>• stadniny koni</li> <li>• częściowa kanalizacja gminy</li> <li>• oczyszczalnia ścieków</li> <li>• częściowy monitoring elektroniczny miejsc publicznych</li> <li>• cykliczne imprezy ogólnopolskie o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, turystycznym (m.in. Wędrowny Przegląd Piosenki „Polana”, przez gminę prowadzą trasy Przejścia Dookoła Kotliny Jeleniogórskiej oraz UltraKotliny, zawodów kolarskich, biegowych itp.)</li> <li>• kompleks sportowo-rekreacyjny Orlik</li> <li>• infrastruktura szkolna (sale widowiskowe, sportowe)</li> <li>• opracowany kalendarz imprez</li> <li>• cyfrowe archiwum społeczne „Janowickie Opowieści”</li> <li>• ścieżka edukacyjno-turystyczna Janowickie Opowieści</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• brak systemu opieki sąsiedzkiej (poza GOPS) nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami i potrzebującymi</li> <li>• słaby dostęp do lekarzy specjalistów</li> <li>• słaba integracja pomiędzy poszczególnymi wsiami, mieszkańcami, grupami społecznymi</li> <li>• niewielka ilość wydarzeń dla społeczności</li> <li>• niewystarczająca baza noclegowa</li> <li>• klientelizm i roszczeniowość mieszkańców</li> <li>• słaba komunikacja mieszkańców pomiędzy sobą</li> <li>• brak komunikacji wewnętrznej, transportu w gminie</li> <li>• niewystarczająca baza usług, handel, gastronomia</li> <li>• niewystarczająca ilość wyznaczonych miejsc parkingowych</li> <li>• niewystarczające wykorzystanie walorów krajobrazowych na rzecz rozwoju</li> <li>• niewystarczająca ilość szlaków konnych</li> <li>• niewystarczająca ilość miejsc do spędzania czasu wolnego w plenerze</li> <li>• brak toalet publicznych</li> <li>• brak kontenerów/śmietników na dużą ilość śmieci pozostawianych przez turystów, brak systemu wywozu śmieci</li> <li>• niewystarczający monitoring elektroniczny miejsc publicznych</li> <li>• niewystarczające wykorzystanie infrastruktury szkolnej dla potrzeb społeczności lokalnej, m.in. działań społeczno-kulturalnych</li> <li>• brak dostępu do usług rehabilitacyjnych</li> <li>• brak liderów lokalnych, którzy zaktywizują młodzież, stworzą dla niej alternatywną ofertę spędzania czasu, zatrzymają ją w gminie</li> <li>• bardzo słaba oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym i studentów (wyłącznie zajęcia sportowe)</li> <li>• duże niezaspokojone potrzeby w zakresie mieszkalnictwa społecznego i socjalnego</li> <li>• ograniczone możliwości finansowe wspierania działalności organizacji pozarządowych</li> <li>• uciążliwy transport dużych pojazdów z drewnem</li> <li>• oparcie cyfrowego archiwum tylko i wyłącznie o oddolne i społeczne inicjatywy</li> <li>• zbyt mały zakres wdrożenia e-urzędu</li> <li>• zbyt niskie kompetencje cyfrowe mieszkańców w każdym wieku</li> <li>• zbyt mała wiedza mieszkańców, organizacji, przedsiębiorców w zakresie uzyskania dofinansowania lub finansowania projektów</li> </ul> |
| <p style="text-align: center;"><b>SZANSE</b></p> <p>(to co stwarza szansę korzystnej zmiany)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p style="text-align: center;"><b>ZAGROŻENIA</b></p> <p>(to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

- wzrost liczby turystów
- możliwe do wykorzystania fundusze unijne
- rozwój komunikacji, mobilności
- moda na zdrowy styl życia, regionalne produkty, aktywność fizyczną
- przejrzyste i mądre prawo
- aktywność lokalnych grup społecznych i liderów
- rozwój komunikacji lokalnej
- czyste powietrze
- Lokalizacja gminy
- Możliwość wprowadzania nowych technologii mających na celu ochronę środowiska
- promowanie postaw ekologicznych i organizacja kampanii informacyjnych
- atrakcyjność osadnicza terenów gminy

- starzejące się społeczeństwo
- wyludnianie się wsi
- epidemia i jej skutki
- niestabilna sytuacja polityczno - ekonomiczna
- odpływ młodych ludzi, a co za tym idzie brak ich zaangażowania
- uzależnienie od telefonu - fonoholizm (dzieci, młodzież, dorośli)
- ubożenie społeczeństwa (zbyt małe zasoby finansowe)
- niechęć części mieszkańców do rozwoju turystyki
- wysokie ceny gruntów
- kradzieże, dewastacje, brak poczucia bezpieczeństwa ludzi i mienia
- nieutożsamianie się z gminą napływowych mieszkańców (gmina sypialnią)
- konkurencyjność sąsiednich gmin/miejscowości
- kryzysami: klimatycznym, dezinformacji, wojną (aktualizacja)

## 2. Projekty planowane do realizacji

### Obszar 1 – Aktywność społeczna i samopomoc

#### Zidentyfikowane problemy:

1. Niewystarczający poziom integracji oraz zaangażowania społecznego;
2. Słaby dostęp do nowoczesnej, wysokiej jakości przestrzeni i usług społecznych;
3. Niewystarczająca wiedza i umiejętności dotyczące wykorzystania nowoczesnych narzędzi cyfrowych na rzecz rozwoju lokalnego;
4. Słabe wykorzystanie nowoczesnych narzędzi cyfrowych w działaniach społecznych.

#### Projekty:

- 1.1. Miejsca aktywności dla mieszkańców (MAM)
- 1.2. Dostępność infrastruktury publicznej dla wszystkich grup mieszkańców i różnych potrzeb aktywności.
- 1.3. Integracja i włączanie społeczności, różnych grup społecznych.
- 1.4. Dostęp do informacji społecznej i publicznej
- 1.5. Utworzenie lub włączenie się w system elektronicznej opieki oraz zarządzania opieką nad osobami starszymi, chorymi wymagającymi opieki.
- 1.6. Rozwijanie cyfrowego archiwum społecznego

| Obszar 1 – Rozwój aktywności społecznej oraz wsparcia sąsiedzkiego |                              |                                |                    |
|--------------------------------------------------------------------|------------------------------|--------------------------------|--------------------|
| Projekty do zrealizowania                                          | Opis projektów, uzasadnienie | Zasoby potrzebne do realizacji | Zakres interwencji |
|                                                                    |                              |                                | i                  |

|                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                     |                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| 1.1. Miejsca aktywności dla mieszkańców (MAM)                                                           | W każdej wsi objętej koncepcją SV konieczne jest utworzenie takiego miejsca, które będzie bazą do działania dla mieszkańców, wielofunkcyjne, nowoczesne, dobrze wyposażone w narzędzia technologiczne i cyfrowe, dostęp do Internetu. oszczędne energetycznie. W konsultacjach społecznych wskazywano brak takich miejsc całkowicie np. Komarno, Mniszków lub istniejące miejsca np. Janowice Wielkie, Trzcínko, Radomierz nie zachęcają do korzystania, ze względu na np. dostosowanie tylko do jednej grupy i/lub starą i zniechęcającą infrastrukturą itp.....Założeniem jest stworzenie takich miejsc, które będą miały więcej pomieszczeń, wyposażenie w meble, dobrze wyposażone w narzędzia technologiczne i cyfrowe, z dostępem publicznym do Internetu. Gmina, istniejące organizacje pozarządowe i określone grupy mieszkańców powinny mieć zapewniony dostęp do tego rodzaju przestrzeni. | Działka gminna lub istniejący zasób lokalowy gminy przeznaczony na cele społeczne. Współpraca mieszkańców w projektowaniu takiego miejsca dla potrzeb różnych grup. | Cyfrowy<br>Klimat               |
| 1.2. Dostępność infrastruktury publicznej dla wszystkich grup mieszkańców i różnych potrzeb aktywności. | Stworzenie takiego sposobu, narzędzia oraz zasad funkcjonowania miejsc publicznych należących do gminy, które będą miały ustalone godziny dla poszczególnych grup, przejrzysty system rezerwacji, w tym on-line, w każdej wsi i dla każdej grupy mieszkańców, niezależnie od tego gdzie mieszkają.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Istniejący lub planowany zasób lokalowy gminy przeznaczony na cele społeczne                                                                                        | Cyfrowy                         |
| 1.3. Integracja i włączanie społeczności, różnych grup społecznych.                                     | Integracja i włączanie społeczności, różnych grup społecznych. dzieci, młodzież, seniorzy, dorośli 40+ oraz podmiotów: sołtysów i rad sołeckich, organizacji pozarządowych, instytucji gminy, grup nieformalnych we wspólne planowanie, realizację oraz ewaluację działań. Utworzenie miejsc innowacji społecznej i włączanie mieszkańców do aktywności różnego rodzaju, w rozwój osobisty, społeczny, zamkniętego obiegu gospodarki, edukacji klimatycznej i cyfrowej. Powstanie MAM z pkt. 1.1. dałoby szansę na wielofunkcyjne i wielokierunkowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Publiczna infrastruktura gminna                                                                                                                                     | Cyfrowy<br>Klimat<br>Środowisko |

|                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                     |         |
|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------|
|                                                                  | <p>działanie. Takie miejsca mogą funkcjonować wielotorowo, na bazie aktywnych mieszkańców, grup i organizacji, których przybywa. Tego rodzaju aktywne działania wskazano w analizie SWOT jako mocną stronę. Istnienie miejsca nowoczesnego, kreatywnego i dostępnego dla mieszkańców wzmocni tę aktywność, miejsce do działania, realizacji wydarzeń, warsztatów, szkoleń i spotkań, zarówno w aspekcie społecznego rozwoju, edukacji klimatycznej czy cyfrowej. W tym projekcie planowane są różnego rodzaju spotkania, warsztaty, szkolenia czy wydarzenia integrujące i włączające mieszkańców do ww zakresów aktywności, tak, by każdy mógł znaleźć dla siebie interesującą propozycję lub tworzyć własne. Tym samym mogą zostać zaspokojone różne potrzeby mieszkańców. Stworzenie MAM i oddanie pola do działania mieszkańcom, grupom, NGO przyniesie zwielokrotniony efekt i włączenie różnych grup.</p> |                     |         |
| 1.4. Dostęp do informacji społecznej i publicznej                | <p>Dostęp do informacji o planowanych spotkaniach, akcjach, wydarzeniach i możliwość włączenia się na każdym etapie. Stworzenie systemu komunikacji pomiędzy mieszkańcami przy użyciu narzędzi cyfrowych – aplikacje, komunikatory, strony www lub inne.....Stworzenie systemu komunikacji pomiędzy mieszkańcami przy użyciu narzędzi cyfrowych – aplikacje, komunikatory, strony www lub inne.....,a tym samym zapewnienie obiegu informacji o planowanych spotkaniach, akcjach, wydarzeniach i możliwość włączenia się na każdym etapie. Brak możliwości komunikacji pomiędzy mieszkańcami, wymiany informacji, dostępu do informacji w wymienionych zakresach mieszkańcy wskazali jako słabą stronę.</p>                                                                                                                                                                                                     | Dostęp do Internetu | Cyfrowy |
| 1.5. Utworzenie lub włączenie się w system elektronicznej opieki | <p>Pomoc sąsiedzka, inne formy samopomocy, samoorganizacji społeczności, włączania w świadczenie usług organizacje pozarządowe i mieszkańców. Narzędzia technologiczne i cyfrowe do opieki i organizowania pomocy.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Dostęp do Internetu | Cyfrowy |

|                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                |                   |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-------------------|
| oraz zarządzania opieką nad osobami starszymi, chorymi wymagającymi opieki. | <p>Utworzenie lub włączenie się w system elektronicznej opieki oraz zarządzania opieką nad osobami starszymi, chorymi wymagającymi opieki. Włączenie mieszkańców, sąsiadów, sołtysów, organizacje pozarządowe w tworzenie systemu opieki.</p> <p>Liczba osób wymagających opieki rośnie oraz pochłania coraz większe środki finansowe. Konieczne jest poszukiwanie rozwiązań wsparcia systemu opieki systemowej GOPS oddolnymi inicjatywami w tym zakresie oraz usprawnienie opieki przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych jak opaski, czujniki oraz elektroniczny system kontroli, szybkiego reagowania sąsiadów i opieki medycznej.</p> <p>Brak systemu opieki sąsiedzkiej (poza GOPS) nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami i potrzebującymi wskazano jako słabą stronę, w zagrożeniach starzenie się społeczeństwa i wzrastająca liczba osób wymagających opieki.</p> |                                                |                   |
| 1.6. Rozwijanie cyfrowego archiwum społecznego                              | Realizowane od czterech lat cyfrowe archiwum społeczne jest finansowane i wdrażane tylko i wyłącznie w oparciu o społeczną oddolną inicjatywę. Niesie za sobą koszty i wiele wysiłku, a zgromadzone zasoby cyfrowe nie posiadają odpowiednich zabezpieczeń.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Dostęp do Internetu                            | Cyfrowy           |
| 1.7. Miejsca aktywności dla młodzieży (aktualizacja)                        | Utworzenie młodzieżowej strefy aktywności i integracji. Miejsce łączyć może aktywność – tor treningowy „NINJA” do Street Workout oraz boisko do siatkówki – z miejscem do rekreacji i wypoczynku – wiaty rekreacyjne zaopatrzone w stoły (z szachownicą do gry w szachy) oraz ławki i miejsce na ognisko. Młodzież potrzebuje swojej strefy gdzie może się integrować i aktywnie spędzać czas, budując własną społeczność.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Działka gminna przeznaczona na cele społeczne. | Cyfrowy<br>Klimat |

|                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                         |                   |
|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------|
| 1.8. Budowanie odporności społecznej i bezpieczeństwa mieszkańców gminy | Edukacja w zakresie bezpieczeństwa, dezinformacji, odporności psychicznej, kryzysu klimatycznego i zagrożeń naturalnych i wojennych, współpraca dla wspólnego bezpieczeństwa, włączanie organizacji pozarządowych, wolontariuszy, przedsiębiorców oraz mieszkańców w budowanie odporności społecznej, wspieranie powstawania miejscowych planów bezpieczeństwa, wspieranie powstawania lokalnych miejsc pomocy i zasobów (np. 1 wsi), gromadzenie sprzętu i wyposażenia potrzebnego do edukacji oraz w razie kryzysów. | Zasoby lokalowe, współpraca władz gminy | Cyfrowy<br>Klimat |
|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------|

## Obszar 2 – Cyfryzacja

### Zidentyfikowane problemy:

1. Brak dostępu do edukacji i wiedzy w zakresie cyfrowym i AI.
2. Niewystarczająca wiedza i umiejętności dotyczące wykorzystania nowoczesnych narzędzi cyfrowych i AI.
3. Zbyt słabe wykorzystywanie narzędzi e-urzędu w codziennych działaniach, zbyt słaba promocja używania narzędzi cyfrowych przez mieszkańców.
4. Słaba wiedza o nowoczesnym transporcie i nowych sposobach podróżowania.
5. Zbyt słabe i ograniczone wykorzystywanie cyfryzacji do wzmocnienia bezpieczeństwa mieszkańców oraz świadomości stanu środowiska.
6. Brak informacji o stanie

Warunkiem wszystkich działań w tym obszarze jest dobra przepustowość Internetu lub szerokopasmowy Internet, dostęp dla wszystkich.

### Projekty:

- 2.1 Edukacja cyfrowa i AI
- 2.2 E-urząd
- 2.3. Lokalna platforma edukacyjna dla mieszkańców
- 2.4. Punkt informacyjny dot. informacji i wsparcia z programów rządowych, Unii Europejskiej i innych
- 2.5 Dostęp do transportu publicznego i prywatnego

## 2.6 Cyfrowy monitoring

| Obszar 2 – Cyfryzacja                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                         |                                |                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|--------------------|
| Projekty do zrealizowania                                                                            | Opis projektów, uzasadnienie                                                                                                                                                                                                                            | Zasoby potrzebne do realizacji | Zakres interwencji |
| 2.1 Edukacja cyfrowa i AI                                                                            | Edukacja cyfrowa i AI mieszkańców, w różnym wieku, różnych grup. Wskazano w słabych stronach. Wyzwania postępującej cyfryzacji oraz wdrożenie wymienionych projektów wymagają kompetencji cyfrowych mieszkańców.                                        | Dostęp do Internetu            | cyfrowy            |
| 2.2 E-urząd                                                                                          | Dostępny e-puap systematycznie powiększa zakres możliwych do załatwienia na odległość spraw. Sprawne działanie w tym zakresie wymaga kompetencji cyfrowych również pracowników urzędu. Wskazano w słabych stronach niewystarczające wdrożenie e-urzędu. | Przeszkolone i wdrożone kadry  | cyfrowy            |
| 2.3. Lokalna platforma edukacyjna dla mieszkańców                                                    | E-learning pomaga rozwiązać wiele problemów związanych z dostępem do edukacji: kosztów, dojazdów, czasu itd....                                                                                                                                         | Dostęp do Internetu            | cyfrowy            |
| 2.4. Punkt informacyjny dot. informacji i wsparcia z programów rządowych, Unii Europejskiej i innych | Cyfrowy punkt informacyjny, doradczy, baza wiedzy dot. informacji i wsparcia z programów rządowych, Unii Europejskiej dot. dostępnego dofinansowania dla mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji, przedsiębiorców                            | Dostęp do Internetu            | cyfrowy            |
| 2.5 Dostęp do transportu publicznego i prywatnego                                                    | Aplikacja lub inne narzędzia do integrujące informacje o systemie transportu publicznego i prywatnego, carshering.                                                                                                                                      | Dostęp do Internetu            | cyfrowy            |
| 2.6 Cyfrowy monitoring                                                                               | Cyfrowy monitoring wizyjny i jakości powietrza jako podstawa bezpieczeństwa i możliwości odpowiedniego reagowania przez służby.                                                                                                                         | Infrastruktura monitoringu     | cyfrowy            |

### Obszar 3 – Lokalne miejsca pracy

#### Zidentyfikowane problemy:

1. Niewystarczająco rozwinięta oferta miejsc pracy, w tym w turystyce oraz gastronomii, on-line, dla młodzieży.
2. Brak miejsc współdzielenia przestrzeni do pracy.
3. Brak informacji o możliwości wymiany usług, możliwości zatrudnienia i osób zainteresowanych pracą.
4. Brak uporządkowania ruchu turystycznego (toalety, parkingi, miejsca postojowe, gastronomia itd....), promowania legalnych usług.
6. Brak strategii zachęcania do inwestowania, osiedlania się nowych mieszkańców w gminie.

#### Projekty:

- 3.1. Tworzenie nowych miejsc pracy dla lokalnej społeczności
- 3.2. Bank usług online, bank czasu, lokalna baza pracy, kurier zakupowy
- 3.3. Dostęp do pełnych informacji dla mieszkańców i turystów
- 3.4. Cyfrowy „spacerownik” dla poszczególnych wsi
- 3.5. Zachęcanie do inwestowania, osiedlenia się i prowadzenia biznesu na terenie gminy

| Obszar 3 – Lokalne miejsca pracy                             |                                                                                                                                                                              |                                       |                                   |
|--------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------------------|
| Projekty do zrealizowania                                    | Opis projektów, uzasadnienie                                                                                                                                                 | Zasoby potrzebne do realizacji        | Zakres interwencji                |
| 3.1. Tworzenie nowych miejsc pracy dla lokalnej społeczności | Tworzenie nowych miejsc pracy dla lokalnej społeczności, w tym dla młodzieży, zielone miejsca pracy w sektorze turystycznym oraz gastronomii, również miejsca pracy zdalnej. | Przedsiębiorcy<br>Dostęp do Internetu | Klimat,<br>środowisko,<br>cyfrowy |

|                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                     |         |
|----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------|
| 3.2. Bank usług online, bank czasu, lokalna baza pracy, kurier zakupowy                | Bank usług online (sprzedam, pomogę, dowiozę, potrzebuję), banku czasu (wzajemna wymiana „czasu”, wiedzy i kompetencji), lokalna baza pracy (cyfrowa baza lokalnych ofert pracy), kurier zakupowy (organizacja grupowych zakupów, szczególnie dla potrzebujących).                                                                                                                                                                               | Dostęp do Internetu | cyfrowy |
| 3.3. Dostęp do pełnych informacji dla mieszkańców i turystów                           | Strona/aplikacja/mapa interaktywna gminy, zawierająca m.in opis legalnie działających miejsc noclegowych z możliwością rezerwacji, gastronomii, informacje o lokalnych wydarzeniach - kalendarz imprez; możliwość rezerwacji sal, świetlic wiejskich online.                                                                                                                                                                                     | Dostęp do Internetu | cyfrowy |
| 3.4. Cyfrowy „spacerownik” dla poszczególnych wsi                                      | Cyfrowy „spacerownik” dla poszczególnych wsi, zintegrowany, połączony w całość dla wszystkich wsi objętych koncepcją SV (opis tras dla małych dzieci, dla dorosłych, dla rowerzystów; aplikacja turystyczna lub mapy interaktywne lub inne technologiczne rozwiązania), zawierający informacje o miejscach parkingowych, toaletach, gastronomii, miejscach postojowych                                                                           | Dostęp do Internetu | cyfrowy |
| 3.5. Zachęcanie do inwestowania, osiedlenia się i prowadzenia biznesu na terenie gminy | Działania promujące i zachęcające do inwestowania, osiedlenia się i prowadzenia biznesu na terenie gminy np. zmiana wizerunku gminy jako mieszkańców i społeczności zintegrowanej i współpracującej, działającej na rzecz klimatu i gospodarki zamkniętej, bezpiecznej, zielonej, z dostępem do wody, zachęcanie do pracy na odległość w przyjaznym otoczeniu, informacje o możliwości nabycia nieruchomości, przestrzenie co-workingowe itp.... | Dostęp do Internetu | cyfrowy |

#### Obszar 4 – Klimat i środowisko

##### Zidentyfikowane problemy:

1. Niska świadomość z zakresu zamkniętego obiegu gospodarki, klimatu, środowiska, ekologicznych zachowań mieszkańców oraz mała aktywność na

rzecz poszanowania środowiska.

2. Niewystarczający zakres działań z zakresu poprawy jakości powietrza i wprowadzania OZE.
3. Niska dbałość o tereny zielone, zasoby wodne, retencję.
4. Niewystraszająca infrastruktura kanalizacyjna, oczyszczalni ścieków i przydomowych oczyszczalni
5. Brak planu na kolejne lata: skoordynowanych, zaplanowanych, kompleksowych działań na rzecz ochrony powietrza, zwiększania efektywności energetycznej, dbałości o tereny zielone i retencję.

#### Projekty:

4. 1 Infrastruktura zielono – niebieska
- 4.2. Edukacja z zakresu zamkniętego obiegu gospodarki
- 4.3. Lokalne pikniki i akcje ekologiczne
- 4.4. Publiczne i indywidualne inwestycje w OZE, magazyny energii
- 4.5 Inwestycje w kanalizację i oczyszczalnię ścieków, przydomowe oczyszczalnie
- 4.6 Opracowanie Planu adaptacji do zmian klimatu

| Obszar 4 – Klimat i środowisko          |                                                                                                                                                                                                          |                                                                             |                     |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------|
| Projekty do zrealizowania               | Opis projektów                                                                                                                                                                                           | Zasoby potrzebne do realizacji                                              | Zakres interwencji  |
| 4. 1 Infrastruktura zielono – niebieska | Infrastruktura zielono – niebieska, ogrody deszczowe, zachowanie naturalnych obszarów retencji, gromadzenie wody, ekologiczne i właściwe dla naturalnego środowiska zagospodarowanie terenów publicznych | Uregulowane i uporządkowane zasoby gminne, Planu adaptacji do zmian klimatu | Klimat i środowisko |

|                                                                                |                                                                                                                                                                                                                      |                                           |                     |
|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------|
| 4.2. Edukacja z zakresu zamkniętego obiegu gospodarki                          | Edukacja z zakresu zamkniętego obiegu gospodarki, inteligentnej energetyki, odnawialnych źródeł energii, spółdzielni energetycznych, klastrów, oszczędzania energii, wody, ogrzewania, modernizacji budynków itp.... | Dostęp do Internetu mieszkańców           | Klimat i środowisko |
| 4.3. Lokalne pikniki i akcje ekologiczne                                       | Lokalne pikniki i akcje ekologiczne: bank wymiany roślin, sprzętów, ubrań, rzeczy, żywności, możliwości naprawy sprzętów                                                                                             | -                                         | Klimat i środowisko |
| 4.4. Publiczne i indywidualne inwestycje w OZE, magazyny energii               | Publiczne i indywidualne inwestycje w OZE, magazyny energii                                                                                                                                                          | Uregulowane i uporządkowane zasoby gminne | Klimat i środowisko |
| 4.5 Inwestycje w kanalizację i oczyszczalnię ścieków, przydomowe oczyszczalnie | Inwestycje w kanalizację i oczyszczalnię ścieków, przydomowe oczyszczalnie                                                                                                                                           | Plany i pozwolenia                        | Klimat i środowisko |
| 4.6 Opracowanie Planu adaptacji do zmian klimatu                               | Opracowanie Planu adaptacji do zmian klimatu                                                                                                                                                                         | -                                         | Klimat i środowisko |

## **Powiązania koncepcji Smart Village z innymi dokumentami strategicznymi**

1. Niniejsza koncepcja Smart Village bezpośrednio wpisuje się w założenia **Lokalne Strategii Rozwoju na lata 2023 – 2027 Lokalne Grupy Działania Partnerstwo Ducha Gór**. Szczególnie w Cel 2 „Inkluzywne, inteligentne, innowacyjne wspólnoty odporne na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne w Partnerstwie Ducha Gór” oraz w Przedsięwzięcie 2.2. „Współpraca i inteligentne rozwiązania, dostęp do usług”. Zgodnie z diagnozą i oczekiwaniami lokalnej społeczności przedsięwzięcie zakłada współpracę lokalnej społeczności na rzecz rozwijania i wdrażania innowacyjnych rozwiązań, które przyczyniają się do zwiększenia efektywności, zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców obszaru LGD. Przedsięwzięcie zakłada 2 granty, w tym 1 na opracowanie koncepcji Smart Village i 1 na „Wdrażanie i realizacja koncepcji SV”. Drugi z zaplanowanych grantów dedykowany jest wsparciu realizacji wypracowanych w koncepcji projektów/zadań.

Dodatkowo realizacja koncepcji Smart Village będzie miała również pozytywny wpływ na realizację pozostałych celów LSR, tj. C.1. „Zielona gospodarka i adaptacja do zmian klimatu w Partnerstwie Ducha Gór”, C.3. „Poprawa dobrostanu i młodzieży w Partnerstwie Ducha Gór i odporności na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne” oraz zaplanowane w ramach nich przedsięwzięcia.

LSR jest całkowicie zgodna z celami **Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-27** oraz dokumentów/programów regionalnych takich jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 (SRWD 2030),
- Program Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (FEDŚ 2021-2027),
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2021-2029 (ZIT AJ 2021- 2029).

Wszystkie cele i przedsięwzięcia zaplanowane w ramach LSR są komplementarne, spójne, synergiczne z przedsięwzięciami i działaniami zaplanowanymi w ramach ww. programów/strategii regionalnych, które są zgodne z krajowymi dokumentami strategicznymi i krajowymi programami. Zatem występuje zgodność LSR, a co za tym idzie niniejszej koncepcji, również z dokumentami wyższego rzędu.

2. Projekty w ramach niniejszej koncepcji są komplementarne z celami **Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030**:

Cel 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu: koncepcji zakłada się wzmocnienie przedsiębiorczości – w obszarze, zielonej gospodarki, w tym turystyki, rozwoju lokalnych rynków żywności wysokiej jakości, wzmacnianie ekoinnowacyjności.

Cel 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych: w koncepcji zakłada się rozwój usług publicznych w oparciu o narzędzia cyfrowe oraz zwiększenie dostępności to energii wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii.

Cel 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego: wykorzystanie narzędzi cyfrowych na rzecz kształtowania postaw obywatelskich, wspierania organizacji, zwiększenia roli sektora społecznego w realizacji usług społecznych, podejmowania działań na rzecz aktywności

społeczności lokalnych i rozwoju lokalnego, wsparcia i promocji partnerstwa społecznego, wspierania działań na rzecz kształtowania postaw proekologicznych i prozdrowotnych.

Cel 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrony walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego: wspierania przedsiębiorczości w ekoinnowacji, edukacji ekologicznej w oparciu o zasoby lokalne; wspierania i udostępniania zintegrowanych działań służących ochronie dziedzictwa kulturowego i jego promocji; wsparcia projektów wykorzystujących w szerszym zakresie odnawialne źródła energii.

3. Zgodność koncepcji z **Programem Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027**: podnoszenie kompetencji cyfrowych społeczności; wzmacniania wzrostu i konkurencyjności przedsiębiorstw; wzmacniania ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej, zielonej infrastruktury; wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju; poprawa dostępu do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy; edukacja ekologiczna.

4. Zgodność koncepcji ze **Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2021-2029**. Dostęp do usług i miejsc w zadbanej przestrzeni, zadbanie o zapewnienie opieki sąsiedzkiej wykorzystującej także technologie cyfrowe i oparte na propagowaniu koncepcji „wspólnoty troski”.

5. Koncepcja zgodna jest również z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, a szczególnie z **Strategią Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025**. Zaplanowane projekty wpisują się szczególnie w założenia:

Cel strategiczny 1 – Zadbane środowisko naturalne, kulturowe i rozwinięta turystyka na terenie gminy.

Cel operacyjny 1.3. – Zabezpieczone i wyeksponowane zasoby dziedzictwa naturalnego.

Cel operacyjny 1.5. – Efektywnie wykorzystane odnawialne źródła energii i ograniczona niska emisja.

Cel strategiczny 2 – Komfort życia mieszkańców gminy.

Cel operacyjny 2.2. – Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura komunalna.

Cel operacyjny 2.3. – Rozbudowana i zmodernizowana infrastruktura społeczna.

Cel operacyjny 2.5. – Aktywni mieszkańcy.

## 7. Plan włączenia społeczności w późniejszą realizację koncepcji.

Partycypacja społeczna to sposób na aktywne branie udziału w wydarzeniach, które nas dotyczą: możliwość zabierania głosu, uczestniczenia mieszkańców w działaniach i decyzjach.

Partycypacja społeczna może przybierać różne formy, które w założeniu uwzględniają różny stopień zaangażowania mieszkańców w podejmowane decyzje. Taki podział nazywany jest drabiną partycypacji (włączenia społeczności):

**Informowanie** to najprostsza forma partycypacji, angażująca mieszkańców w najmniejszym stopniu. To najniższy poziom włączenia lokalnej społeczności polegający jedynie na poinformowaniu, że koncepcja Smart Village powstała i będzie wdrażana. Proces informowania prowadzony może być przez sołtysa oraz radę sołecką, a w ramach niego poinformowana powinna być jak najszersza grupa mieszkańców oraz lokalnych organizacji.

**Konsultowanie** jest kolejnym „stopniem” na drabinie partycypacyjnej ze względu na zwiększony udział mieszkańców w prowadzonych działaniach. Poza poinformowaniem, daje mieszkańcom możliwość wypowiedzenia się na temat planowanych działań. W procesie konsultacji co do zasady powinna wziąć udział większa grupa mieszkańców oraz przedstawiciele lokalnych organizacji niż ta, która przygotowywała koncepcję Smart Village. Osoby uczestniczące w konsultacjach występują niejako w roli „doradców”, których pyta się o zdanie i opinie w sprawie zaplanowanych projektów oraz zadań. Konsultacje zorganizowane mogą być przez sołtysa oraz radę sołecką. Można je przeprowadzić w postaci spotkania konsultacyjnego, ankiety czy zbierania uwag w postaci formularza papierowego lub cyfrowego. Ważne aby koncepcja Smart Village dostępna była dla szerokiego ogółu mieszkańców oraz mieli oni odpowiedni czas na jej skonsultowanie. Istotne również jest aby w przypadku prowadzenia konsultacji w postaci formularza zgłaszania uwag, osoby/instytucje, które zgłosiły uwagę dostały odpowiedź wraz z uzasadnieniem czy uwaga ta została uwzględniona czy nie.

**Współdecydowanie** jest najwyższym stopniem partycypacji społecznej ze względu na pełne partnerstwo pomiędzy autorami koncepcji Smart Village a społecznością lokalną polegające na przekazaniu mieszkańcom części kompetencji (ale tym samym odpowiedzialności) dotyczących podejmowanych działań i decyzji. Współdecydowanie definiowane jest jako wypracowanie sposobu wdrażania koncepcji Smart Village na zasadach współpracy wielu stron posiadających różne motywacje i interesy, z zastrzeżeniem, że każda ze stron ma realny (nieograniczony przez pozostałe podmioty) wpływ na podejmowane decyzje co do wyboru priorytetów oraz sposobu ich wdrożenia. Tu rolę sołtysa oraz rady sołeckiej mogłoby być zorganizowanie spotkań poświęconych planowaniu wdrożenia oraz sposoby realizacji poszczególnych projektów.

Włączenie lokalnej społeczności jest niezbędnym elementem działań zarówno na etapie przygotowania, jak i wdrażania koncepcji Smart Village. Włączenie w proces planowania wszystkich grup interesariuszy (publicznych, społecznych i gospodarczych) pozwoliło opracować pełniejsze spektrum działań dla obszaru. Dzięki temu zaangażowaniu możliwe było opracowanie projektów i zadań dopasowanych do miejscowych potrzeb. Ponadto społeczna akceptacja jest niezbędna do utrzymania trwałości rezultatów działań i minimalizacji społecznych konfliktów przy wdrażaniu koncepcji Smart Village. Działania z zakresu partycypacji społecznej są adresowane do wszystkich członków lokalnej społeczności, dlatego podstawowym elementem procesu włączenia jest identyfikacja i analiza potrzeb poszczególnych grup interesariuszy:

**I Sektor – publiczny – interesariusze publiczni:**

Urząd gminy, sołtys oraz rada sołecka, instytucje kultury (centra kultury, biblioteki, muzea), instytucje rynku pracy (PUP, OHP), instytucje opieki społecznej, placówki edukacyjne (przedszkola, szkoły)

**II Sektor – gospodarczy – interesariusze gospodarczy:**

podmioty prowadzące działalność gospodarczą, przedsiębiorstwa społeczne i rolników, samorząd gospodarczy, organizacje skupiające przedsiębiorców

**III Sektor – społeczny – interesariusze społeczni:**

organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, związki zawodowe, organizacje społeczno-zawodowe rolników, w tym KGW, mieszkańcy, w tym osoby w niekorzystnej sytuacji. Prawidłowa identyfikacja interesariuszy oraz włączenie ich w proces realizacji koncepcji będzie miało decydujący wpływ na skuteczne i efektywne jej wdrożenie.

Zaplanowano następujące działania w ramach włączenia społeczności lokalnej w późniejszą realizację Koncepcji, ze szczególnym uwzględnieniem roli sołtysa/rady sołeckiej:

- Uwzględnianie koncepcji podczas spotkań wiejskich, szczególnie przy planowania podziału funduszy sołeckich oraz inwestycji projektowych na terenie poszczególnych sołectw, itp.
- Informowanie o koncepcji Smart Village i zapraszanie przez sołtysów i rady sołeckie – do udziału w poszczególnych inicjatywach/projektach - tych mieszkańców, którzy z racji swojej profesji, szczególnych pasji i zainteresowań mogą wesprzeć ich realizację wolontariacko: informatyków, programistów, właścicieli lokalnych sklepów i lokali usługowych, fotografików, ogrodników, stolarzy, rzeźbiarzy, grafików, ekologów, itd.
- Organizowanie przez rady sołeckie konkursów dla dzieci i młodzieży na plakaty, ulotki, projekty logo promujące ideę Smart Village oraz realizację poszczególnych projektów.
- Organizowanie – podczas zebrań wiejskich oraz imprez gminnych i sołeckich - wystaw, fotorelacji dotyczących idei SMART VILLAGE i realizacji konkretnego projektu i samej koncepcji.

- Wykonywanie badań opinii, konsultacji społecznych i stanu wdrażania zaplanowanej koncepcji.
- Dokonywanie zmian w koncepcji, na podstawie badań i konsultacji społecznych.

Wprowadzenie koncepcji Smart Village w gminie Janowice Wielkie to ambitne przedsięwzięcie mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz wzmocnienie więzi społecznych. Kluczowym elementem sukcesu tego projektu jest aktywne zaangażowanie lokalnej społeczności na każdym etapie realizacji. W tym kontekście szczególną rolę odgrywają sołtys oraz lokalne organizacje. Niniejszy plan ma na celu szczegółowe omówienie sposobów włączenia społeczności w realizację koncepcji, analizę poszczególnych zadań oraz identyfikację kluczowych aktorów zaangażowanych w projekt.

### **Edukacja i Informowanie Społeczności**

Pierwszym krokiem w realizacji projektu Smart Village jest zapewnienie odpowiedniego poziomu wiedzy i świadomości wśród mieszkańców. Kampania informacyjna będzie obejmować przygotowanie materiałów edukacyjnych, takich jak: ulotki, plakaty oraz dedykowana strona internetowa lub FB. Materiały te powinny szczegółowo wyjaśniać cele, korzyści i etapy realizacji projektu.

Spotkania informacyjne w każdej miejscowości gminy będą kluczowym elementem tego procesu. Sołtys, jako lider lokalnej społeczności, odgrywa ważną rolę, koordynując organizację tych spotkań i zachęcając mieszkańców do aktywnego uczestnictwa. Urząd Gminy będzie odpowiedzialny za przygotowanie prezentacji oraz dostarczenie niezbędnych materiałów edukacyjnych. Organizacje społeczne mogą wspierać ten proces poprzez pomoc w dystrybucji materiałów oraz promocję spotkań, pracę nad treściami materiałów.

### **Tworzenie Platformy Społecznościowej**

Rozwój lokalnej platformy online to kolejny krok w realizacji projektu. Platforma ta umożliwi mieszkańcom komunikację, zgłaszanie pomysłów i problemów oraz dostęp do informacji o projekcie. Wdrożenie platformy będzie wymagało współpracy z specjalistami IT, którzy zajmą się jej projektowaniem i wdrażaniem.

Aby zapewnić skuteczne korzystanie z platformy, konieczne będzie zorganizowanie szkoleń z obsługi dla mieszkańców. Urząd Gminy we współpracy z wolontariuszami oraz lokalnymi organizacjami może przygotować warsztaty, które pomogą mieszkańcom w nauce korzystania z nowego narzędzia.

### **Program Wolontariatu i Pomocy Sąsiedzkiej**

Program wolontariatu to jeden z najważniejszych elementów wspierających integrację społeczną.

Kampania rekrutacyjna do programu powinna być szeroko zakrojona, obejmując zarówno młodszych, jak i starszych mieszkańców. Sołtys może pełnić rolę koordynatora, promując program w swojej miejscowości i rekrutując wolontariuszy.

Utworzenie sąsiedzkich punktów wsparcia, gdzie mieszkańcy mogą zgłaszać swoje potrzeby oraz oferować pomoc, będzie kluczowe dla sukcesu programu. Organizacje pozarządowe mogą wspierać ten proces poprzez pomoc w organizacji punktów oraz szkolenie wolontariuszy.

### **Cyfrowe Usługi Społeczne i Edukacyjne**

Wdrożenie cyfrowych usług społecznych, takich jak e-zdrowie i e-administracja, znacząco poprawi dostęp mieszkańców do niezbędnych usług. Specjaliści IT we współpracy z urzędnikami gminnymi będą odpowiedzialni za rozwój i wdrażanie tych rozwiązań. Ważne jest, aby mieszkańcy zostali odpowiednio przeszkoleni w korzystaniu z nowych usług.

Organizacja kursów i warsztatów online, takich jak kursy komputerowe, językowe czy zdrowotne, będzie kluczowa dla podniesienia kompetencji cyfrowych mieszkańców. Szkoły i uniwersytety mogą odegrać tu istotną rolę, oferując swoje zasoby i wiedzę.

### **Wydarzenia Integracyjne i Międzygeneracyjne**

Organizacja regularnych wydarzeń integracyjnych, takich jak festyny, targi, warsztaty czy spotkania tematyczne, będzie sprzyjać budowaniu więzi społecznych. Sołtys, jako inicjator i koordynator lokalnych wydarzeń, będzie miał kluczowe znaczenie dla sukcesu tych inicjatyw. Współpraca z organizacjami kulturalnymi i sportowymi zapewni różnorodność i atrakcyjność wydarzeń.

Tworzenie klubów i grup zainteresowań dla różnych grup wiekowych pomoże w integracji mieszkańców oraz promocji aktywnego spędzania czasu. Włączenie programów międzypokoleniowych, takich jak warsztaty, gdzie młodzi uczą się od starszych, a starsi dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem, będzie dodatkowym atutem.

### **Monitorowanie i Ewaluacja**

Regularne monitorowanie postępów oraz zbieranie opinii mieszkańców poprzez ankiety i konsultacje społeczne pozwoli na bieżąco oceniać efektywność realizowanych działań. Urząd Gminy, przy wsparciu niezależnych ekspertów, będzie odpowiedzialny za prowadzenie badań i analiz. Mieszkańcy, poprzez aktywny udział w ankietach i konsultacjach, będą mieli realny wpływ na kształtowanie i dostosowywanie projektu do swoich potrzeb.

### **Analiza Ról i Zadań**

#### **Sołtys i Rada Sołecka:**

- Koordynacja lokalna: Organizacja i prowadzenie spotkań informacyjnych oraz

integracyjnych.

- Rekrutacja wolontariuszy: Zachęcanie mieszkańców do udziału w programie wolontariatu i pomoc sąsiedzka.
- Monitorowanie postępów: Regularne zbieranie informacji zwrotnych od mieszkańców i przekazywanie ich do urzędu gminy.

#### **Urząd Gminy:**

- Planowanie i wdrażanie: Odpowiedzialność za strategiczne planowanie i wdrażanie programu Smart Village.
- Komunikacja: Informowanie mieszkańców o postępach i zmianach w projekcie.
- Wsparcie techniczne: Zapewnienie zasobów technicznych i szkoleń dla mieszkańców.

#### **Organizacje Pozarządowe i Społeczne:**

- Współpraca i wsparcie: Współpraca z urzędem gminy i sołtysami w realizacji poszczególnych zadań.
- Organizacja szkoleń i wydarzeń: Prowadzenie szkoleń, warsztatów i wydarzeń integracyjnych.
- Wsparcie wolontariatu: Koordynacja i wsparcie dla programów wolontariackich.

#### **Mieszkańcy:**

- Udział w konsultacjach: Aktywny udział w spotkaniach, konsultacjach i ankietach.
- Zaangażowanie w inicjatywy: Uczestnictwo w programach wolontariackich, wydarzeniach społecznych i grupach zainteresowań.
- Wsparcie sąsiedzkie: Oferowanie i korzystanie z pomocy sąsiedzkiej w ramach lokalnych inicjatyw.

Realizacja koncepcji Smart Village w Janowicach Wielkich wymaga zaangażowania wszystkich grup społecznych oraz skutecznej współpracy między urzędem gminy, sołtysami, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami. Kluczowym elementem jest edukacja i informowanie społeczności, tworzenie platformy społecznościowej, rozwój programów wolontariatu, wdrożenie cyfrowych usług oraz organizacja wydarzeń integracyjnych. Regularne monitorowanie i ewaluacja pozwolą na bieżąco dostosowywać działania do potrzeb mieszkańców, zapewniając skuteczne wdrożenie i rozwój koncepcji Smart Village w gminie Janowice Wielkie.